

**HØRINGSNOTAT OM ENDRINGER I FORSKRIFT OM
REGISTRERING AV OFFENTLIG STØTTE**

Innhold

1	Forslagets hovedinnhold	5
1.1	Innledning	5
1.2	Oversikt over departementets forslag	6
2	EØS-rettslige forpliktelser	7
2.1	Innledning	7
2.2	EØS-rettslige forpliktelser	8
2.2.1	Notifisert støtte	8
2.2.2	Gruppeunntatt støtte	9
2.2.3	Bagatellmessig støtte	9
2.2.4	Støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning	10
2.3	Kontroll med andre støttetildelinger (kumulasjonskontroll)	11
2.3.1	Hva er et foretak etter støtteregeleene	11
2.3.2	Hvordan beregne støttetildelingene (kumulasjon)	12
2.4	Det nye Støttereisteret	13
2.5	Relevant regelverk i andre europeiske land	14
3	Forslag til ny forskrift om registrering av offentlig støtte	15
3.1	Hvilken støtte skal registreres i Støttereisteret?	15
3.1.1	Norges EØS-rettslige forpliktelser	15
3.1.2	Gjeldende rett	15
3.1.3	Departementets forslag	16
3.2	Plikt til å registrere informasjon om støtteordninger	16
3.2.1	Bakgrunn	16
3.2.2	Norges EØS-rettslige forpliktelser	16
3.2.3	Gjeldende rett	17
3.2.4	Departementets forslag	17

3.3	Hvilken informasjon som skal registreres om enkelttildelinger innenfor en støtteordning	18
3.3.1	Norges EØS-rettslige forpliktelser	18
3.3.2	Gjeldende rett	19
3.3.3	Departementets forslag	19
3.4	Hvilken informasjon som skal registreres om enkelttildelinger utenfor en støtteordning	21
3.5	Terskelen for registrering av enkelttildelinger	21
3.5.1	Norges EØS-rettslige forpliktelser	21
3.5.2	Gjeldende rett	21
3.5.3	Departementets forslag	22
3.6	Frist for registrering av støtte	26
3.6.1	Frist for registrering av enkelttildelinger	26
3.6.2	Frist for innrapportering av støtteordninger	27
3.7	Registrering av støtte i form av skatte- og avgiftsfordeler	28
3.7.1	Bakgrunn	28
3.7.2	Norges EØS-rettslige forpliktelser	29
3.7.3	Gjeldende rett	30
3.7.4	Departementets forslag	31
3.7.5	Liste over skatteordninger som er operativ i inntektsåret 2024	38
3.8	Øvrige krav	38
3.8.1	Norges EØS-rettslige forpliktelser	38
3.8.2	Gjeldende rett	39
3.8.3	Departementets forslag	39
3.9	Særlig om støtte tildelt under koronapandemien	40
3.10	Nærmere om behandlingen av personopplysninger	41
4	Forslag til endringer i støtteprosessloven	45

4.1	Innledning	45
4.2	Hjemmel for å registrere støtteordninger	45
4.2.1	Gjeldende rett	45
4.2.2	Departementets forslag	45
4.3	Konsekvensen av manglende registrering – bør det innføres en regel om prioritet for registrert støtte	46
4.3.1	Bakgrunn	46
4.3.2	Norges EØS-rettslige forpliktelser	46
4.3.3	Gjeldende rett	46
4.3.4	Departementets forslag	46
5	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	48
5.1	Innledning	48
5.2	Utvidet registreringsplikt gir gevinster i form av økt åpenhet og tillit	48
5.3	Økonomiske kostnader for støttegivere.....	49
5.4	Kostnader avhenger av utformingen av støttereister og innrapporteringsløsninger	51
6	Forslag til lov om endringer i lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven).....	53
7	Forslag til forskrift om registrering av offentlig støtte i Støttereisteret.....	54
	Vedlegg A - Liste over støtte gitt under koronapandemien som skal registreres i Støttereisteret	58

1 Forslagets hovedinnhold

1.1 Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet (departementet) sender med dette forslag til endringer i plikten til å registrere offentlig støtte i Støtteregisteret på høring. Norske myndigheter bruker et betydelig beløp på næringsrettet støtte. I 2022 ble det utbetalt omtrent 70 milliarder kroner i støtte til næringslivet (næringsrettet støtte). Dagens regulering innebærer at en relativt liten andel av den næringsrettede støtten er registrert i registeret, og registeret er derfor ufullstendig. Departementet anslår at i overkant av 40 prosent av utbetalingene av offentlig støtte finnes i registeret.¹ Departementet vil derfor gjøre en gjennomgripende vurdering av dagens bestemmelser om registerplikt i lov og forskrift, og de forpliktelsene som er stilt til registrering av næringsrettet støtte.

Det er ytterligere to forhold som utgjør hovedgrunnlaget for en gjennomgang.

Stortinget har bevilget midler til utvikling av et modernisert støtteregister. I Innstilling 119 S vises til at det er viktig å unngå misbruk av fellesskapets midler.² Det pekes på at åpenhet om offentlig støtte til næringslivet bidrar til god etterlevelse av regelverk og til å avdekke misbruk av fellesskapets midler. Særlig under koronapandemien ble det etablert mange ulike støtteordninger som ble forvaltet av ulike myndigheter, og flere ordninger fikk endret statsstøtterettslig grunnlag underveis. Det vises til at dette gjør det vanskelig å ha den oversikten som er nødvendig for kontrollformål. Stortinget peker også på at et premiss for forventet nytteverdi er at registeret er oppdatert og komplett.

Brønnøysundregistrene har utviklet et modernisert register, på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet.³ Det nye Støtteregisteret gjør det enklere for støttegiverne å registrere informasjon om støtte i registeret blant annet gjennom mulighet for maskinell innrapportering. Det vil også bli langt bedre søkemuligheter i det nye registeret, slik at informasjonen blir mer tilgjengelig for myndighetene, brukere, næringsliv, media mv.

Også utviklingen i EU tilsier behov for en gjennomgang av regelverket. I EU har utviklingen gått i retning av økte registreringsforpliktelser. Terskelen for registreringsplikt var opprinnelig at støttegiver hadde plikt til å registrere alle støttetildelinger på over 500 000 euro. Terskelen er senere senket til å gjelde støttetildelinger over 100 000 euro. I desember 2023 ble det vedtatt at alle tildelinger av bagatellmessig støtte skal registreres fra 1. januar 2026. I lys av den nylige Omnibus-pakken i EU er det usikkert om det vil skje forenklinger også på rapporteringen av offentlig støtte. Uavhengig av dette gjelder de nye kravene også for norske myndigheter gjennom EØS-avtalen. Visse endringer i

¹ Prosentandelen inkluderer ikke støtte gitt i form av skatte- og avgiftsfritak. Denne støtten registreres i intervaller, og det er vanskelig å tallfeste hvor mye offentlig støtte som faktisk er registrert. Departementet har lagt til grunn tallene ved utløpet av 2024, og tallene vil endre seg i takt med at støtte registreres fremover i det nye Støtteregisteret.

² Innstilling 119 S (2021–2022) s. 50.

³ [Tildelingsbrev 2023 til Brønnøysundregistrene tillegg 1.](#)

registreringsplikten er derfor nødvendig for at norske myndigheter skal overholde de forpliktelsene som følger av EØS-avtalen.

Åpenhet om bruken av offentlige midler er viktig, både ut fra demokrati- og kontrollhensyn. Et velfungerende og komplett register kan legge bedre til rette for kontroll både når tildelingene gjøres, men også for etterkontroll. Departementet peker på at en lærdom fra koronapandemien er at nødvendige støtteordninger må etableres raskt. Når mengden støtte til næringslivet øker raskt er det også forhøyet risiko for at muligheten for effektiv kontroll reduseres. Departementet mener det er viktig at vi får på plass gode systemer for fremtiden, og departementets målsetting er at de kravene som stilles til registreringsplikt skal legge til rette for et mest mulig komplett og oppdatert register. Dette tilsier at det stilles krav om registrering av alle typer tildelinger av støtte, uavhengig av beløp og at det settes korte tidsfrister for registrering.

Målet om et mest mulig fullverdig register må vurderes og veies opp mot kostnader for brukerne av registeret. Gjennom høringen ønsker departementet at kostnader og byrder kartlegges, og oppfordrer høringsinstansene til å gi innspill om dette. Spesielt ønskes innspill fra fylkeskommuner, kommuner og de skattepliktige som mottar støtte i form av skatte- og avgiftsfritak.

1.2 Oversikt over departementets forslag

Dagens regler for registrering av offentlig støtte i Register for offentlig støtte følger av lov av 4. mars 2022 nr. 7 om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven), og av forskrift av 2. januar 2023 nr. 4 om registrering av offentlig støtte.

Departementet foreslår å utvide støttegivers registreringsplikt til å omfatte alle enkelttildelinger som faller inn under reglene om offentlig støtte. Dette innebærer 1) støtte gitt i medhold av EØS-avtalen og ESAs retningslinjer (notifisert støtte), 2) støtte gitt i tråd med gruppeunntaksforordningen (gruppeunntatt støtte), 3) bagatellmessig støtte og 4) all støtte til foretak som utfører tjenester av allmenn økonomisk betydning.

De fleste støttetildelingene i Norge er basert på en etablert støtteordning. Støttetildelingen kan også gis uten grunnlag i en etablert støtteordning, som individuell støtte, også kalt enkelttildeling utenfor støtteordning. Departementet foreslår at støttegiver må publisere utfyllende informasjon om både etablerte støtteordninger og enkelttildelinger utenfor støtteordning i Støtteregisteret.

Departementet foreslår at registreringsplikten skal omfatte samtlige enkelttildelinger, uavhengig av beløp. I dag er det som hovedregel bare støttetildelinger over 100 000 euro som må registreres.

Støtte gitt gjennom skatte- og avgiftsfordeler stod for omtrent 74 prosent av all offentlig støtte til næringslivet i 2022. Denne formen for støtte gis som hovedregel i form av rettighetsbaserte ordninger, og følger et annet system enn andre former støttetildelinger. Departementet foreslår derfor at denne formen for støtte reguleres separat, men foreslår også her å fjerne beløpsterskelen for registrering. I dag registreres støtte gitt som skatte-

og avgiftsfordeler i intervaller. Departementet foreslår at tildelinger nå må registreres i eksakte beløp. Det er Skatteetaten som er ansvarlig støttegiver for skatte- og avgiftsordningene, men de næringsdrivende vil måtte rapportere inn hva de mottar i offentlig støtte til Skatteetaten.

Departementet foreslår en registreringsfrist på 20 virkedager for å registrere enkelttildelinger av offentlig støtte. I dag er fristen på seks måneder. Departementet foreslår videre at den som først har registrert støtten i Støtteregisteret anses for å ha tildelt støtten først, som innebærer at registeret får negativ troverdighet. Hensikten er at støttegiver skal kunne stole på at informasjonen i Støtteregisteret er komplett når de tildeler ny støtte.

Avslutningsvis foreslår departementet en plikt til å registrere offentlig støtte tildelt under koronapandemien. Hvilke støtteordninger og enkelttildelinger det er plikt til å registrere er listet opp i vedlegg A til høringsnotatet.

Departementet foreslår mindre endringer i støtteprosessloven og en ny forskrift om registrering av offentlig støtte i Støtteregisteret, som erstatter dagens forskrift.

For ordens skyld understrekes det at forslagene omplikten til å registrere offentlig støtte ikke erstatter de reglene som gjelder for å notisere (melde) støtte til EFTAs overvåkingsorgan (ESA).

2 EØS-rettslige forpliktelser

2.1 Innledning

Reglene om offentlig støtte i EØS-avtalen setter rammer for norske myndigheters støtte til foretak.⁴ Med offentlig støtte menes tiltak der offentlige myndigheter bruker sine midler til å støtte enkelte foretak eller næringer, og der tiltaket truer med å vri konkurransen og påvirke samhandelen.⁵ Disse tiltakene kan være tilskudd, eller i andre former som lån, garantier, skatte- og avgiftsfordeler, eller for eksempel salg av eiendom til underpris.

I EU/EØS har det skjedd en utvikling over flere år på området for offentlig støtte. De siste årene er regelverket endret, og offentlige myndigheter har fått større handlingsrom til å gi offentlig støtte uten at det må godkjennes av ESA i forkant. Til gjengjeld er det blitt stilt strengere krav til støttegiverne om å rapportere og publisere informasjon om støttetiltak, for å sikre kontroll og åpenhet. Et av virkemidlene for å sikre økt åpenhet er å registrere støtten i et register. Dagens regelverk innebærer at all støtte som overstiger 100 000 euro skal registreres i et register, enten nasjonalt eller i et register etablert av Europakommisjonen (EU-kommisjonen).

I desember 2023 utvidet EU-kommisjonen registreringskravet til å omfatte bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av såkalt allmenn økonomisk betydning. Kravet

⁴ Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS), Oporto, 2. mai 1992.

⁵ EØS-avtalen artikkel 61 første ledd.

til registrering av disse typene støtte vil tre i kraft 1. januar 2026. Kravene gjør det nødvendig med endringer i støtteprosessloven og forskrift om registrering av offentlig støtte. Departementet har fremmet forslag til endringer i virkeområdet til støtteprosessloven og samtykke til innlemmelse av bagatellstøtteforordningene i Prop. 89 LS (2024-2025). Forslaget ble behandlet av Stortinget før sommeren 2025.⁶ Bagatellstøtteforordningene forventes å tas inn i EØS-avtalen i løpet av høsten 2025.

I oktober 2024 anbefalte EUs Riksrevisjon å øke åpenheten rundt offentlige tildelinger, etter å ha vurdert EU-kommisjonens tilpasning av statsstøtteregelverket under ulike kriser de siste årene, som koronapandemien og Ukraina-krigen.⁷ I krisetid når bruken av offentlig støtte øker, reduseres overvåkning og kontroll av tildelingene. Det pekes på at registrering av støttetildelinger blir derfor viktig for både å føre løpende kontroll og for fremtidig etterkontroll med tildelingene.

2.2 EØS-rettslige forpliktelser

Norge er etter EØS-avtalen forpliktet til å innføre og følge de samme reglene om offentlig støtte til foretak som land i EU. Utgangspunktet etter EØS-avtalens artikkel 61 første ledd er at det er forbudt å gi offentlig støtte.⁸ Det gjelder likevel flere viktige unntak fra forbudet i bestemmelsens andre og tredje ledd. De ulike formene for tillatt støtte presenteres i de følgende avsnittene.

2.2.1 Notifisert støtte

Offentlig støtte som tildeles etter unntakene i EØS-avtalens artikkel 61 andre og tredje ledd må først godkjennes av ESA før den kan tildeles (iverksettes). Dette kalles iverksettelsesforbudet.⁹ Støtte som er godkjent av ESA kalles notifisert støtte. Unntakene i EØS-avtalens artikkel 61 andre og tredje ledd er i mange tilfeller konkretisert gjennom ulike retningslinjer. Disse retningslinjene inneholder også prosessuelle krav, inkludert en plikt til å registrere tildelinger av offentlig støtte i et støttereister.¹⁰ Nasjonale

⁶ Prop. 89 LS (2025–2025) Endringer i støtteprosessloven (virkeområde) og samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 219/2024 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2023/2831 om bagatellmessig støtte og EØS-komiteens beslutning nr. 246/2024 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2023/2832 om bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.

⁷ Special report 21/2024: State aid in times of crisis, European Court of Auditors. [Special report 21/2024: State aid in times of crisis – Swift reaction but shortcomings in the Commission’s monitoring and inconsistencies in the framework to support the EU’s industrial policy objectives](#)

⁸ EØS-avtalen er gjennomført i lov 27.11.1992 nr. 109 (EØS-loven): <https://lovdata.no/lov/1992-11-27-109>.

⁹ Avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol (ODA) protokoll 3, del I artikkel 1 nr. 3.

¹⁰ Se for eksempel ESA beslutning nr. 269/21/COL av 1. desember 2021, regionalstøtteretningslinjene, avsnitt 136 ([Publications Office \(europa.eu\)](#)), ESA beslutning nr. 029/22/COL av 9. februar 2022, retningslinjer for klima, miljø og energi, kapittel 3.2.1.4 ([Publications Office \(europa.eu\)](#)), og ESA beslutning nr. 230/22/COL av 15. desember 2022, retningslinjer for støtte til forskning, utvikling og innovasjon, kapittel 3.2.3 ([Publications Office \(europa.eu\)](#)).

myndigheter kan velge mellom å opprette et nasjonalt register, eller å slutte seg til et felles EU-register. Norge har valgt å opprette et nasjonalt register. ESA stiller krav til registrering av enkelttildelinger av støtte i Støttereisteret ved godkjenning av støtten. Registreringsplikten gjelder for enkelttildelinger på over 100 000 euro.

2.2.2 Gruppeunntatt støtte

Støtte som gis etter gruppeunntaksforordningen trenger ikke å godkjennes av ESA før den tildeles.¹¹ For støtte som omfattes av gruppeunntaksforordningen er det i stedet et krav at støttegiver sender en forenklet melding til ESA innen 20 virkedager etter at støttetiltaket har trådt i kraft. ESA publiserer så de forenklede meldingene på sine nettsider, men gjennomfører ingen form for kontroll i forkant av publiseringen. Den forenklede meldingen består av et standardskjema fra ESA. I tillegg krever norske myndigheter at støttegiver sender inn et følgebrev med mer utfyllende informasjon om støtten.

Også for gruppeunntatt støtte gjelder det en plikt til å registrere alle enkelttildelinger på over 100 000 euro i et støttereister.¹²

2.2.3 Bagatellmessig støtte

Reglene om bagatellmessig støtte følger av bagatellstøtteforordningen.¹³ Etter forordningen kan et foretak motta til sammen 300 000 euro som bagatellmessig støtte over en periode på tre år, forutsatt at visse vilkår er oppfylt. De tre årene regnes løpende, fra dato til dato.

Bagatellmessig støtte er en særlig kategori støtte i EØS-sammenheng, og kalles ofte de minimis-støtte. Denne formen for offentlig støtte regnes som så liten at det er antatt at den ikke vil påvirke samhandelen eller vri eller true med å vri konkurransen i EØS-området.¹⁴ Det innebærer at tildelinger av støtte som gis etter bagatellstøtteforordningen ikke anses som offentlig støtte etter EØS-avtalens artikkel 61 første ledd, fordi den ikke oppfyller alle vilkårene i bestemmelsen. Dette er slått fast av EU-kommisjonen i bagatellstøtteforordningen og EU-domstolen.¹⁵ Siden bagatellmessig støtte ikke regnes som offentlig støtte, er det hverken krav til godkjenning fra ESA eller krav om forenklet melding, før støtten tildeles.

Støttegiver trenger heller ikke oppgi et bestemt formål for den bagatellmessige støtten, og kan gi støtte til både investeringer og drift. Støttegiver kan ikke gi bagatellstøtte til eksportstøtte eller støtte gitt under forutsetning av at støttemottaker bruker nasjonale varer og tjenester.

¹¹ Kommisjonsforordning (EU) nr. 651/2014 (gruppeunntaksforordningen) av 17. juni 2014 sist endret ved kommisjonsforordning (EU) nr. 2023/1315 av 23. juni 2023.

¹² Gruppeunntaksforordningen artikkel 9 nr. 1.

¹³ Kommisjonsforordning (EU) nr. 2023/2831 (bagatellstøtteforordningen) av 13. desember 2023.

¹⁴ Se blant annet bagatellstøtteforordningen avsnitt 1–3.

¹⁵ Se forordning 1407/2013 om bagatellmessig støtte, bagatellstøtteforordningen 2023/2831 og sak C-351/98, *Spania mot Kommisjonen*, avsnitt 51 flg.

Det har tidligere ikke vært noen forpliktelse til å registrere bagatellmessig støtte. I desember 2023 vedtok EU-kommisjonen en ny forordning om bagatellmessig støtte hvor det ble innført en plikt til at all bagatellmessig støtte skal registreres i et støttereister fra 1. januar 2026.¹⁶ Som for notifisert støtte og gruppeunntatt støtte har nasjonale myndigheter valget mellom å opprette et nasjonalt register eller slutte seg til et sentralt EU-register.

2.2.4 Støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning

En tjeneste av allmenn økonomisk betydning kan beskrives som en økonomisk tjeneste som myndighetene anser som særlig viktig for innbyggerne, og som markedet alene ikke leverer på en tilfredsstillende måte.¹⁷ Eksempler på tjenester av allmenn økonomisk betydning kan være posttjenester og sosialboliger.

Reglene for å tildele støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning følger av EØS-avtalens artikkel 59 andre ledd. Tjenester av allmenn økonomisk betydning er et dynamisk begrep. Det betyr at meningen i begrepet blant annet avhenger av behovet til borgerne, utvikling i markedet og sosiale og politiske preferanser i det aktuelle landet. EFTA-landene har en vid skjønnsmargin av hva som ligger i begrepet, og ESAs kompetanse er begrenset til å vurdere om det foreligger en «manifest error».¹⁸ Innholdet i en tjeneste av allmenn økonomisk betydning er nærmere omhandlet i ESAs retningslinjer om tjenester av allmenn økonomisk betydning, statlig eierskap og støtte til statseide foretak.¹⁹

Notifisert støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning

Også støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning må som hovedregel godkjennes av ESA før støtten tildeles (notifiseres). ESA har vedtatt egne retningslinjer om støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.²⁰ Retningslinjene gjelder typisk for større ordninger eller ordninger som innebærer komplekse juridiske vurderinger. Det er ikke krav om at tildelinger av notifisert støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning må registreres i et støttereister.

¹⁶ Bagatellstøtteforordningen artikkel 6 nr. 1.

¹⁷ Sak C-179/90 *Merci convenzionali porto di Genova* [1991] ECR I-5889, avsnitt 27; Case C242/95 *GT-Link A/S* [1997] ECR I-4449, avsnitt 53; og sak C-266/96, *Corsica Ferries France SA* [1998] ECR I-3949, avsnitt 45.

¹⁸ Sak T-289/03 *BUPA and Others v Commission* [2008] ECR II-81, svanitt 166-169 og 172; Sak T-17/02 *Fred Olsen* [2005] ECR II-2031, avsnitt 216.

¹⁹ <https://www.eftasurv.int/cms/sites/default/files/documents/Part-VI---Compensation-granted-for-the-provision-of-services-of-general-economic-interest.pdf>

²⁰ Framework for state aid in the form of public service compensation, 12 January 2012: <https://www.eftasurv.int/cms/sites/default/files/documents/Part-VI---Compensation-granted-for-the-provision-of-services-of-general-economic-interest.pdf>

Gruppeunntatt støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning

ESA har også vedtatt et gruppeunntak for tjenester av allmenn økonomisk betydning.²¹ Støtte som oppfyller vilkårene i gruppeunntaket for tjenester av allmenn økonomisk betydning kan gjennomføres uten at ESA må godkjenne støtten på forhånd. Det er heller ikke krav til å sende forenklet melding.

Bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning

Forordningen om bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning gir forenklete regler for støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning som ikke overstiger 750 000 euro per foretak over en periode på tre år.²² Det er hverken krav om å sende (notifikasjon), eller forenklet melding til ESA i etterkant av tildelingen.

Etter forordningen kan nasjonale myndigheter velge mellom å opprette et nasjonalt register, eller å slutte seg til EUs sentrale registerløsning fra 1. januar 2026.

2.3 Kontroll med andre støttetildelinger (kumulasjonskontroll)

Reglene om tillatt støtte har bestemmelser om hvor mye støtte ett enkelt foretak kan motta (beløpsgrense).²³ Støttegiver må derfor passe på at dersom foretaket mottar ulike former for støtte, eller mottar støtte fra flere ulike støttegivere, at støttetildelingen er innenfor den beløpsgrense og støtteintensitet som følger av rettsgrunnlaget for støtten. Støtteintensitet er hvor stor andel av de støtteberettigede kostnadene som kan dekkes av offentlig støtte. Formålet med reglene er at den som mottar støtten ikke skal få dekket de samme kostnadene flere ganger. Å regne støtten sammen kalles kumulasjon. Det er støttegiver som må kontrollere at det ikke gis støtte over det maksimale tillatte støttebeløpet (kumulasjonskontroll).

2.3.1 Hva er et foretak etter støttereglene

Det maksimale beløpet et foretak kan motta gjelder all støtte som er tildelt til *ett enkelt foretak*, slik dette er definert i EØS-retten. Hva som anses som ett enkelt foretak baseres blant annet på hvor stor kontroll som finnes mellom ulike enheter, og definisjonen følger av ESAs retningslinjer om begrepet offentlig støtte.²⁴ For eksempel vil gjerne selskaper i samme konsern anses som ett enkelt foretak. For bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning er det gitt forenklete regler for hvilke

²¹ [Commission Decision of 20 December 2011 on the application of Article 106\(2\) of the Treaty on the Functioning of the European Union to State aid in the form of public service compensation granted to certain undertakings entrusted with the operation of services of general economic interest \(notified under document C\(2011\) 9380\)Text with EEA relevance](#)

²² Kommisjonsforordning (EU) nr. 2023/2832 (bagatellstøtteforordningen for tjenester av allmenn økonomisk betydning) av 13. desember 2023.

²³ Se for eks. bagatellstøtteforordningen artikkel 5.

²⁴ Notion of Aid, avsnitt 11.

enheter som anses som ett enkelt foretak.²⁵ For eksempel skal det regnes som ett enkelt foretak der flere virksomheter enten har flertallet av stemmene i en annen virksomhet eller der en virksomhet rett til å utnevne eller avsette et flertall av medlemmene i administrasjons-, ledelses- eller tilsynsorganet i en annen virksomhet.

2.3.2 Hvordan beregne støttetildelingene (kumulasjon)

De ulike støtteformene har egne regler for hvordan støtten kan kombineres med andre former for støtte. Reglene kan begrense hvor mye støtte som kan gis for å dekke en type kostnader og/eller begrense hvor mye støtte et foretak kan få beløpsmessig, uavhengig av hvilke kostnader støtten dekker. Reglene krever at støttegiver må undersøke hvor mye støtte støttmottaker har fått tidligere, for å vurdere om de lovlig kan tildele mer støtte. De fleste støttetildelinger baserer seg på gruppeunntaksforordningen, og trolig også bagatellstøtteforordningen. Kumulasjonsreglene etter disse regelverkene beskrives derfor under. For notifisert støtte vil kumulasjonsreglene følge av retningslinjene til ESA for det enkelte området.

Kumulasjon av bagatellstøtte

Det følger av bagatellstøtteforordningen at støttegiver ikke kan tildele ny bagatellstøtte hvis tildelingen gjør at foretaket samlet sett får mer enn 300 000 euro i bagatellstøtte over en periode på tre år. De tre årene regnes fra dato til dato. For bagatellstøtte skiller man mellom støtte gitt til spesifiserte eller uspesifiserte kostnader, fordi det ikke er krav om at støtten gis til et spesifisert formål. Beløpsgrensen på 300 000 euro gjelder uavhengig av hvilke kostnader støtten tildeles for. Støttegiver har en plikt til å skaffe seg informasjon om hva støttmottaker har fått av bagatellmessig støtte fra andre støttegivere de siste tre årene.

Bagatellstøtte kan gis i tillegg til andre former for støtte, som gruppeunntatt støtte, bagatellstøtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning og notifisert støtte.²⁶ Men bagatellmessig støtte kan ikke gis i tillegg til støtte til de samme støtteberettigede kostnadene eller risikofinansieringstiltakene, hvis dette innebærer at samlet støtte overstiger den høyeste støtteintensiteten eller det høyeste støttebeløpet som følger av gruppeunntaket eller ESAs avgjørelse i notifikasjonssaker. Bagatellstøtte som ikke er gitt for å dekke spesifikke kostnader kan gis i tillegg til annen statsstøtte under et gruppeunntak eller en notifisert ordning.

I den tidligere bagatellstøtteforordningen var støttegiver forpliktet til å sikre at støttetaket ikke ble overskredet ved å innhente informasjon om tidligere tildelt støtte fra støttmottaker. Den nye bagatellstøtteforordningen viderefører denne forpliktelsen i en overgangsperiode. Etter at bagatellregisteret har vært i drift i tre år, vil plikten til å innhente informasjon direkte fra støttmottaker erstattes med en plikt til å undersøke

²⁵ Se bagatellstøtteforordningen artikkel 2 nr. 2 og bagatellstøtteforordningen for tjenester av allmenn økonomisk betydning artikkel 2 nr. 2.

²⁶ Bagatellstøtteforordningen artikkel 5 nr. 3.

Støtteregisteret.²⁷ Bagatellstøtteforordningen innebærer en forpliktelse om at bagatellstøtteregisteret skal være i operativt senest 1. januar 2026. Det betyr at norske myndigheter fra og med 1. januar 2029 ikke lenger er forpliktet til å innhente informasjon fra støttemottaker i forbindelse med kumulasjonskontroll. I stedet skal støttegiver kunne stole på den informasjonen som finnes om bagatellmessig støtte i Støtteregisteret.

Kumulasjon av gruppeunntatt støtte

Der en støttemottaker får to eller flere støttetildelinger i medhold av gruppeunntaket, men de går til forskjellige støtteberettigede kostnader, er det ikke nødvendig å regne dem sammen.²⁸ Hvis støttemottaker derimot tidligere har fått støtte i medhold av gruppeunntaket til dekning av de samme støtteberettigede kostnadene, må de to tildelingene samlet sett ikke overskride beløpsgrensene og støtteintensiteten som gruppeunntaket setter.²⁹

For gruppeunntatt støtte og notifisert støtte eller støtte gitt til tjenester av allmenn økonomisk betydning som dekker ulike kostnader, skal kostnadene ikke regnes sammen.³⁰ Hvis de ulike støttetildelingene dekker de samme kostnadene, må de regnes sammen.³¹ Hvis støttemottaker tidligere har mottatt offentlig støtte på et annet grunnlag, kan den samlede støtten etter den nye støttetildelingen under gruppeunntaket heller ikke overstige de beløpsgrensene gruppeunntaksforordningen setter.³²

2.4 Det nye Støtteregisteret

Registeret for offentlig støtte ble opprettet i 2016 for å overholde norske myndigheters EØS-rettslige forpliktelser til registrering av støtte. Norske myndigheter stod da mellom valget om å slutte seg til EU-kommisjonens sentrale register, eller benytte en nasjonal løsning. Opprettelsen av et eget nasjonalt register ble vurdert som den mest brukervennlige, helhetlige og enkleste løsningen for støttegivere, støttemottakere og andre brukere av registeret. Registeret ble lagt til Brønnøysundregistrene.

Som følge av vedtak fra Stortinget om ny bevilgning ble et modernisert støtteregister utviklet og satt i drift 20. januar 2025.³³ Støtteregisteret vil i første omgang inneholde støttetildelinger på grunnlag av notifisert og gruppeunntatt støtte.

²⁷ Forordningen krever at det opprettes et nasjonalt register for å registrere bagatellmessig støtte, eller at medlemslandet blir en del av EUs sentrale register. I Norge vil bagatellregisteret bli en del av Støtteregisteret.

²⁸ Se gruppeunntaksforordningen artikkel 8 nr. 3 bokstav a.

²⁹ Se gruppeunntaksforordningen artikkel 8 nr. 3 bokstav b.

³⁰ Se gruppeunntaksforordningen artikkel 8 nr. 3 bokstav a.

³¹ Se gruppeunntaksforordningen artikkel 8 nr. 3 bokstav b.

³² Se gruppeunntaksforordningen artikkel 8 nr. 3 bokstav b og nr. 4.

³³ Innstilling 119 S (2021–2022) s. 50.

Informasjon om støtteordninger, enkelttildelinger under støtteordninger og enkelttildelinger utenfor støtteordninger vil bli overført fra Register for offentlig støtte til Støtteregisteret. I løpet av 2025 vil registeret utvides til å dekke fremtidige krav til nasjonalt register for bagatellmessig støtte, og de øvrige foreslåtte kravene til registrering av offentlig støtte. Støttegiver vil kunne registrere støtteordninger selv, i stedet for at departementet må gjøre det for dem. Støtteordninger vil kunne endres og oppdateres, og det vil ikke være nødvendig å ha ESAs saksbehandlingsnummer på registreringstidspunktet.

Støttetildelinger rapporteres inn til Støtteregisteret via Altinn eller ved å benytte maskin til maskin innsendelse (API) via et direkte endepunkt mot Brønnøysundregistrene.

Støtteregisteret har fått en helt ny søke- og innsynsløsning på nett som dekker støtteordninger, enkelttildelinger under støtteordninger og enkelttildelinger utenfor støtteordninger. I tillegg vil det bli lagt til ulike søke- og filteringsmuligheter gjennom ulike nedtrekkliste, hvor det forhåpentligvis vil komme informasjon om støttegivere, primærrettslig grunnlag, osv. Støtteordninger kan også søkes opp via saksnummeret som ESA har tildelt (ESA-ID eller GruppeunntaksID). Registeret er tilgjengelig på bokmål, nynorsk og engelsk.

Den nye registerløsningen er tilgjengelig her:

<https://stotte.brreg.no/nb/oppslag/stoetteordning>.

2.5 Relevant regelverk i andre europeiske land

Som medlemsstater i EU er både Sverige og Danmark forpliktet til å registrere tildelinger av offentlig støtte.³⁴ Alle enkelttildelinger av statsstøtte som overstiger 100 000 euro skal registreres i et støtteregister, og registrering skal skje senest seks måneder etter tildelingen. Både Sverige og Danmark har valgt å slutte seg til EU-kommisjonens register, kalt «State Aid Transparency Public Search».³⁵

I Danmark er EUs regler om offentlig støtte gitt direkte virkning i nasjonal rett. Ved siden av EU-reglene, herunder artikkel 107 til 109 i traktaten om Den europeiske unions funksjon (TEUF), inneholder den danske konkurrenceloven § 11 a regler om offentlig støtte.³⁶ Også i Sverige har støttereglene i TEUF artikkel 107 til 109 direkte virkning. Sverige har likevel valgt å regulere anvendelse av støtteretten nasjonalt i Lag om tillämpning av EU:s statsstödsregler. Hverken Danmark eller Sverige har per i dag opprettet et register for bagatellmessig støtte.³⁷

³⁴ [Statsstøtte | Erhvervsministeriet \(em.dk\)](#)

³⁵ [State Aid Transparency Public Search](#). Se også [Registrering af statsstøtte i EU's statsstøtteregister | erhvervsstyrelsen.dk](#) og [Rapportering av statsstöd | Upphandlingsmyndigheten](#)

³⁶ [Konkurrenceloven \(retsinformation.dk\)](#)

³⁷ [Ny generel de minimis-forordning med højere støtteloft | Udvikling i Danmark \(erhvervsstyrelsen.dk\)](#)

Italia er et av EU-landene som har valgt å etablere en omfattende registreringsplikt for offentlig støtte. Her må alle støttetildelinger registreres i et nasjonalt støttereister, kjent som "Registro Nazionale degli aiuti di Stato" (NAR). Dette inkluderer enhver form for statsstøtte, uavhengig av støtterettslig grunnlag.³⁸ Unntaket fra denne plikten er støtte til fiskeri, havbruk og støtte til landbruk.

Støttegiver må registrere støtten i NAR før den tildeles. Hvis støtten tildeles før tildelingen er registrert i NAR, er støttegiver forpliktet til å kreve støtten tilbakeført.³⁹ Registreringen skal sikre at offentlig støtte gis i samsvar med EU-lovgivning og nasjonale bestemmelser. Registeret tillater både myndigheter og offentligheten å spore og overvåke tildelt støtte i sanntid, for å sikre at et foretak samlet sett ikke får mer støtte enn det støtteregeverket tillater (kumulasjonskontroll).

3 Forslag til ny forskrift om registrering av offentlig støtte

3.1 Hvilken støtte skal registreres i Støttereisteret?

Det er ulike grunnlag for lovlig støtte i EØS-avtalen. De ulike grunnlagene for lovlig støtte er gjennomgått i kapittel 2.2. I dette kapitlet diskuteres det om det skal stilles en plikt til å registrere informasjon om alle typer støtte i Støttereisteret.

3.1.1 Norges EØS-rettslige forpliktelser

Som gjort rede for i kapittel 2.2 følger det av EØS-retten at Norge er forpliktet til å registrere notifisert og gruppeunntatt støtte i et sentralt EU-register eller et nasjonalt register for offentlig støtte. Fra 1. januar 2026 må registeret også omfatte tildelinger av bagatellmessig støtte og tildelinger av bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.

Det er ingen EØS-rettslige forpliktelser til å registrere informasjon om tildelinger av notifisert støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning eller gruppeunntatt støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.

3.1.2 Gjeldende rett

Forskrift om registrering av offentlig støtte gir kun regler om registrering av notifisert og gruppeunntatt støtte, jf. forskriftens § 1.

³⁸ EStAL 1/2024, «The National State Aid Register – Italy's Experience», av Gaetano Maria Giovanni Reale, s. 18.

³⁹ EStAL 1/2024, «The National State Aid Register – Italy's Experience», av Gaetano Maria Giovanni Reale, s. 19.

3.1.3 Departementets forslag

Departementet foreslår å endre forskriften slik at registerplikten omfatter enkelttildelinger av bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning. Dette er et krav om følger uttrykkelig av våre EØS-rettslige forpliktelser.

Departementet foreslår også å innføre registerplikt for notifisert støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning og gruppeunntatt støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning. En slik forpliktelse vil gi noe økte administrative kostnader for støttegiverne. Fordelen med et slikt krav er at det blir lik registerplikt for alle former for støtte og som vil innebære at informasjon om all offentlig støtte samles i registeret. Et slikt register vil gi økt åpenhet rundt bruken av offentlige midler, et mer komplett register og bedre informasjonsgrunnlag for støttegivere, tilsynsmyndigheter og konkurrenter.

Departementets forslag finnes i forslag til forskrift om registrering av offentlig støtte § 2.

Spørsmål til høringsinstansene:

1. Departementet ber høringsinstansene om tilbakemelding på om registreringsplikten også bør gjelde for notifisert støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning og gruppeunntatt støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning, jf. forslag til forskrift § 2.

3.2 Plikt til å registrere informasjon om støtteordninger

3.2.1 Bakgrunn

De fleste enkelttildelinger av støtte gis gjennom en støtteordning. En støtteordning kan ha ulike nasjonale rettslige grunnlag, som for eksempel en forskrift eller et kommunestyrevedtak. De fleste støttetildelinger gis gjennom støtteordninger, som for eksempel støtteordningen for grønn industri og innovasjonslåneordningen til Innovasjon Norge.

3.2.2 Norges EØS-rettslige forpliktelser

Etter EØS-retten er en støtteordning et rammeverk for tildeling av offentlig støtte, som inneholder vilkår om hvordan tildeling av offentlig støtte skal skje.⁴⁰ Det er uklart om det gjelder en generell plikt til å registrere informasjon om støtteordninger gitt under reglene for notifisert eller gruppeunntatt støtte i et nasjonalt register. For bagatellmessig støtte er det ingen EØS-rettslig forpliktelse om å registrere støtteordninger. Det er heller ingen

⁴⁰ I EØS-retten er støtteordninger definert som «enhver rettsakt som uten at det kreves ytterligere gjennomføringstiltak, gir grunnlag for å gi individuell støtte til foretak som er definert i rettsakten på en generell og abstrakt måte, samt enhver rettsakt som gir grunnlag for at støtte som ikke er knyttet til et særskilt prosjekt, kan gis til ett eller flere foretak for et ubestemt tidsrom og/eller for et ubestemt beløp», jf. Protocol 3 on the functions and powers of the EFTA Surveillance Authority in the field of state aid, del II, Artikkel 1, bokstav d.

EØS-rettslige forpliktelser til å registrere støtteordninger for noen form for støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.

3.2.3 Gjeldende rett

Forskrift om offentlig støtte inneholder ingen plikt til å registrere støtteordninger. Informasjon om støtteordninger sendes fra støttegiver til departementet, som deretter melder det til Brønnøysundregistrene.

3.2.4 Departementets forslag

Departementet foreslår at det oppstilles en plikt for støttegivere til å registrere støtteordninger for alle former for offentlig støtte; notifisert støtte, gruppeunntatt støtte, bagatellmessig støtte og for støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.

I dag er det Nærings- og fiskeridepartementet som registrerer informasjon om støtteordninger i Støtteregisteret. Departementet har fått tilbakemelding om at støttegiver ofte må henvende seg til Brønnøysundregistrene for å endre informasjonen i støtteordningen etter at departementet har fullført registreringen. I Støtteregisteret er det derfor lagt opp til at den enkelte støttegiver skal kunne registrere denne informasjonen på egenhånd.

Plikten til å registrere støtteordninger vil i hovedsak påvirke registreringen av bagatellmessig støtte, fordi disse tildelingene gjerne gis utenfor en støtteordning. Å måtte registrere utfyllende informasjon om støtteordninger for bagatellmessig støtte vil kunne gi økt arbeid i forbindelse med registreringen. Dette kan tale for å minimere registreringsforpliktelsene knyttet til hver enkelt støtteordning, slik at den administrative byrden ikke større enn de mulige fordelene.

Departementet vurderer at en plikt til å registrere informasjon om støtteordninger gir oversikt og mulighet til å se utfyllende informasjon om hvordan en støtteordning er utformet og vilkårene for å få støtte etter ordningen. Informasjon om støtteordninger gir åpenhet rundt bruken av offentlige midler. Mye av informasjonen vil kunne «gjenbrukes» i registreringen av enkelttildelingene. Departementet mener at det ikke er tungtveiende grunner til å behandle bagatellmessig støtte eller støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning annerledes enn andre former for støtte. Departementets vurdering er at støttegiver bør være forpliktet til å registrere opplysninger om støtteordninger for alle typer støtte. Se forslag til plikt til å registrere støtteordninger i forslag til ny støtteprosesslov § 7 første ledd.

Nærmere om informasjon som skal registreres om støtteordninger

Departementet har i forslaget til forskrift § 3 første ledd listet opp hvilken informasjon støttegiver skal registrere om støtteordninger. De fleste av disse kravene tilsvarer de kravene som stilles for registrering av enkelttildelinger. Her omtaler departementet bare noen av kravene.

Det kreves at det skal registreres rettslig grunnlag for støtteordningene. Det nye registeret åpner for å registrere flere artikler under gruppeunntaket. Der det er relevant skal det

registreres hvilken retningslinje som er brukt av ESA for å godkjenne støtten. Det foreslås også at det stilles krav om formål for støtteordningen, som støttegiver velger fra en forhåndsdefinert liste. For notifisert og gruppeunntatt støtte vil formålene følge av formålene for bestemmelsene etter EØS-retten, mens det for bagatellmessig støtte vil utformes en liste med standardformål.

Departementet foreslår en plikt til å registrere navn på støtteordningen, på ønsket målform. Registeret vil være tilgjengelig i både en bokmål- og nynorskversjon.

Det vil også stilles krav til at støttegiver skal rapportere på hvilken/hvilke region/regioner støtteordningen gjelder for. Med region menes alle fylkene, Svalbard og Jan Mayen. Der det er relevant skal det registreres om støtten gis til små, mellomstore eller store foretak. Disse kravene er foreslått i forskriftens § 3 andre ledd.

Ved registrering i Registeret for offentlig støtte trengte man ESAs saksnummer for å melde inn ordninger om notifisert støtte og for gruppeunntatt støtte trengte man gruppeunntaks-ID. I Støtteregisteret kan støttegiver registrere støtteordningene uten saksnummer. Informasjonen kan så meldes inn i ettertid, når ESA har publisert den. På denne måten vil registeret bli mer tidsriktig oppdatert.

Ved notifisering av en støtteordning til ESA og ved melding av et gruppeunntak stiller ESA krav om engelsk navn på støtteordningen. Det er derfor et krav om at disse ordningene har en engelsk tittel.

Spørsmål til høringsinstansene:

2. Departementet ber om høringsinstansenes innspill på om det skal innføres en plikt til å registrere informasjon om alle støtteordninger som opplistet i forslag til forskriftens § 3.

3.3 Hvilken informasjon som skal registreres om enkelttildelinger innenfor en støtteordning

3.3.1 Norges EØS-rettslige forpliktelser

Støtteregisteret gir informasjon om tildelt støtte. Støtte er tildelt når støttegiver fatter en beslutning som gir støttemottaker et rettslig bindende og uforbeholdent krav på støtte.⁴¹ Støtten utbetales på det tidspunktet pengene overføres til støttemottaker.

For enkelttildelinger av bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning skal registeret inneholde informasjon om støttemottaker, tildelt beløp, tildelingsdato, støttegiver, støtteinstrument og sektor som støttemottaker opererer i, basert på næringshovedgruppe.⁴² Registeret skal også inneholde informasjon

⁴¹ Se for eksempel EU-domstolens avgjørelse i sak C-99/98 Østerrike mot Kommisjonen, avsnitt 34 flg. og Underrettens avgjørelse i sak T-109/01 Fleuren Compost BV mot Kommisjonen, avsnitt 74.

⁴² Bagatellstøtteforordningen artikkel 6 nr. 1 og bagatellstøtteforordningen for tjenester av allmenn økonomisk betydning artikkel 6 nr. 1.

om støtten er gitt som tilskudd, eller om den er gitt i en annen form, som for eksempel lån, garantier eller skatte- og avgiftsfordeler.

Det følger av gruppeunntaksforordningen og ESAs ulike retningslinjer for tildeling av offentlig støtte at tilsvarende informasjon må registreres for enkelttildelinger for notifisert og gruppeunntatt støtte.⁴³ I tillegg må det registreres informasjon om hvilken region støttemottaker holder til i, og om støttemottaker er en liten, mellomstor eller stor bedrift slik dette er definert i gruppeunntaksforordningens vedlegg I. Støttegiver må også registrere støttens formål og ESA-ID eller gruppeunntaks-ID der relevant.⁴⁴

Det er ikke krav om å registrere enkelttildelinger av notifisert støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning eller gruppeunntatt støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.

3.3.2 Gjeldende rett

Hva som skal registreres for enkelttildelinger av notifisert og gruppeunntatt støtte følger av forskrift om registrering av offentlig støtte § 2. Bestemmelsen er ment å tilsvare Norges EØS-rettslige forpliktelser.

Det er i dag ikke krav om registrering av enkelttildelinger for bagatellmessig støtte eller for noen form for støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.

3.3.3 Departementets forslag

Departementets forslag om hvilken informasjon som skal registreres om enkelttildelinger gitt innenfor en støtteordning finnes i forslag til forskrift § 4 første ledd og andre ledd. I utgangspunktet følger forslaget de EØS-rettslige kravene for notifisert og gruppeunntatt støtte. I tillegg foreslår departementet at registreringskravet også skal omfatte bagatellmessig støtte og alle former for støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.

Formålet med Støtteregisteret er å gi informasjon om tildelt støtte. Hvilket beløp som faktisk er utbetalt til støttemottaker kan avvike. Det er EØS-retten som stiller krav om at det er tildelt støtte som skal registreres. Departementet foreslår at dagens krav om registrering av hvilken region støttemottaker er etablert i videreføres. Med region menes alle fylkene, Svalbard og Jan Mayen. Departementet foreslår også at det rapporteres om hvilken kommune foretaket som mottar støtte er etablert i. Det vil være mulig å velge flere kommuner. Det samme gjelder ved registrering av bedriftsnummer, som viser til hvor virksomheten holder til. Slik informasjon har blitt etterspurt av flere støttegivere. Dette vil kunne tilføre registeret mer presis informasjon om hvor støtten treffer, fordi det antas at

⁴³ Se gruppeunntakets artikkel 9 (1), jf. Annex III og for eksempel ESA beslutning nr. 269/21/COL av 1. desember 2021, regionalstøtteretningslinjene, avsnitt 136 ([Publications Office \(europa.eu\)](https://publications-office.europa.eu)) og ESA beslutning nr. 029/22/COL av 9. februar 2022, retningslinjer for klima, miljø og energi, kapittel 3.2.1.4 ([Publications Office \(europa.eu\)](https://publications-office.europa.eu)).

⁴⁴ Det gjelder visse særregler for støtte gitt etter gruppeunntaksforordningen artikkel 16 og 21.

det vil kunne danne bedre grunnlag for å vurdere hvor støtte kanaliseres geografisk. Slik informasjon vil også gi verdifull innsikt i forsknings- og statistikkarbeid.

Ved registrering av bagatellstøtte vil det måtte krysses av for om støtten er gitt til spesifikke kostnader eller ikke. Uspesifisert støtte kan kombineres fritt med notifisert og gruppeunntatt støtte. Hvis bagatellstøtten er gitt for å dekke spesifikke kostnader, for eksempel for å finansiere et bestemt prosjekt eller en bestemt investering, må støttegiveren undersøke om støttemottaker har mottatt støtte for å dekke de samme kostnadene tidligere fra annen støttegiver. Om støtten er gitt for å dekke spesifikke kostnader kan derfor ha betydning for hvor mye støtte støttegiver kan tildele samlet sett. Se mer om dette i kapittel 2.3.

Støttegiver vil også måtte registrere hvilket formål støtten er gitt til. For notifisert og gruppeunntatt støtte følger formålet av det EØS-rettslige grunnlaget. For bagatellmessige støtte vil registeret utarbeide en liste over formål på forhånd, slik at støttegiver kan registrere relevant formål for støtten.

For notifisert støtte, gruppeunntatt støtte, notifisert støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning og gruppeunntatt støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning er det EØS-rettslig krav om å registrere om støttemottaker er liten og mellomstor eller stort foretak. Den EØS-rettslige vurderingen av hvilken størrelse et foretak har kan være utfordrende for støttegiver. Departementet foreslår derfor at det bare er et krav å registrere foretaksstørrelse der EØS-retten krever det, jf. forslag til forskrift § 4 andre ledd.

Støtte kan i visse tilfeller tildeles enkeltpersonforetak. I disse tilfellene behandles personopplysninger. Se kapittel 3.10 for en nærmere omtale av spørsmålet.

Spørsmål til høringsinstansene:

3. Departementet ber om tilbakemelding på forslaget om å utvide plikten til hvilken informasjon som skal registreres om enkelttildelinger av bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning, jf. forslaget til forskrift § 4. Forslaget er at det skal registreres region, formål og spesifisert/uspesifisert støtte.
4. Departementet ber om tilbakemelding på forslaget i forskriftens § 4 første ledd bokstav k om at støttegiver skal registrere hvilken kommune støttemottaker er etablert i for alle enkelttildelinger.
5. Registeret skal inneholde en liste over relevante formål for hva bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning kan gis til. Departementet ber om tilbakemelding på hvilke formål som bør ligge inne i denne listen, jf. forslag til forskrift § 4 første ledd i, j og k.
6. Departementet ber om tilbakemelding på forslag til forskriften § 4 om hvilken informasjon som skal registreres for notifisert støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning og gruppeunntatt støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.

3.4 Hvilken informasjon som skal registreres om enkelttildelinger utenfor støtteordninger

Det vanligste er at støtte tildeles under en støtteordning. I enkelte tilfeller gis støtte til en virksomhet ikke gjennom en støtteordning, men bare som en individuell tildeling. I forskriften omtales dette som enkelttildelinger utenfor støtteordninger (såkalt ad-hoc støtte). I EØS-retten stilles de samme kravene for å registrere enkelttildelinger utenfor en støtteordning som for enkelttildelinger gitt innenfor en støtteordning, se kapittel 3.3.1.

Departementet foreslår en plikt til å registrere informasjon om enkelttildelinger gitt utenfor en støtteordning i forskriftens § 5. Departementet vurderer at det kan være brukervennlig å ha en egen bestemmelse om disse tildelingene. Registerplikten skal dekke de samme kravene som de som oppstilles for støtteordninger, jf. forslag til forskrift § 3, og enkelttildelinger gitt innenfor en støtteordning, jf. forslag til forskrift § 4.

3.5 Terskelen for registrering av enkelttildelinger

3.5.1 Norges EØS-rettslige forpliktelser

For gruppeunntatt støtte følger det av gruppeunntaksforordningen at enkelttildelinger som overstiger 100 000 euro må registreres i et støttere register. For notifisert støtte følger det samme av ESAs ulike retningslinjer. ESA stiller gjennomgående krav til at støtten må registreres i et støttere register i sine vedtak når overvåkingsorganet godkjenner notifisert støtte.⁴⁵

For bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning er det et krav at alle tildelinger registreres uavhengig av beløp fra 1. januar 2026.⁴⁶

Det er ingen EØS-rettslige krav til registrering av tildelinger av notifisert støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning eller til gruppeunntatt støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.

3.5.2 Gjeldende rett

Det følger av støtteprosessloven § 7 at støttegivere skal registrere opplysninger om tildelt støtte i Registeret for offentlig støtte. Etter § 7 andre ledd kan departementet gi forskrift om blant annet omfanget av og innholdet i registreringsplikten.

Registreringsplikten er i dag nærmere regulert i forskrift om registrering av offentlig støtte. Forskriften innebærer en plikt til å publisere enkelttildelinger for notifisert og gruppeunntatt støtte hvis tildelingene overstiger 100 000 euro i en enkelt tildeling.

⁴⁵ Se blant annet [vedtak om støtte til godstog som følge av kollapsen av Randkleiv bru](#) punkt 3.12 og [vedtak om avgiftsfordeler for elektriske kjøretøy](#) punkt 6.7.

⁴⁶ Se bagatellstøtteforordningen artikkel 6 nr. 1 og bagatellstøtteforordningen for tjenester av allmenn økonomisk betydning artikkel 6 nr. 1.

Støtteprosessloven § 7 andre ledd gir hjemmel til å stille krav om registrering av støtte under dagens terskel. En justering av terskelen kan gjøres ved å endre forskrift om registrering av offentlig støtte, uten at det er behov for å endre støtteprosessloven.

3.5.3 Departementets forslag

Innledning

EØS-avtalens regler om statsstøtte er ikke til hinder for at Norge kan gå lenger enn EU i å utvide registreringsplikten. Spørsmålet i det følgende er om terskelen for registreringsplikt bør legges lavere enn det som følger av våre EØS-rettslige forpliktelser, eller fjernes helt. Vurderingen av skatte- og avgiftsfordeler reiser særskilte spørsmål og behandles i kapittel 3.7.

I høringsnotat til ny støtteprosesslov i 2020 behandlet departementet spørsmålet om å innføre en plikt til å registrere enkelttildelinger fra første krone for notifisert og gruppeunntatt støtte.⁴⁷ Etter en helhetlig vurdering foreslo departementet ikke en slik løsning. Dette ble blant annet begrunnet med økte administrative kostnader, og at det ville være vanskelig for støtte giver å stole utelukkende på informasjonen i Registeret for offentlig støtte.

To utviklingstrekk gjør det nødvendig å vurdere spørsmålet om registreringsplikt på nytt.

For det første har Brønnøysundregistrene utviklet et nytt register (Støtteregisteret), som skal avløse Registeret for offentlig støtte. Støtteregisteret vil ha økte muligheter for automatisk innmelding av enkelttildelinger, noe som vil senke den administrative kostnaden knyttet til registrering. Som det fremgår av kapittel 2.4 vil Støtteregisteret også inneholde langt bedre søke- og uttreksmuligheter av informasjon fra registeret. Det nye støtteregisteret vil derfor gi et bedre grunnlag for å ta ut gevinstene i form av økt åpenhet.

For det andre innfører forordningen om bagatellmessig støtte en plikt til å registrere all bagatellmessig støtte i et bagatellstøtteregister fra 2026.⁴⁸ En tilsvarende plikt innføres for bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.⁴⁹ Mangelen på samsvar mellom et krav om registrering av all bagatellstøtte, og en terskel for registrering på 100 000 euro for øvrig offentlig støtte gjør det etter departementets syn nødvendig å revurdere det tidligere standpunktet.

Under halvparten av støtten i Norge blir registrert i dagens register

Støtte til næringslivet utgjør i dag et betydelig beløp. Det ble i 2022 rapportert støtteutbetalinger til ESA på om lag 70 milliarder kroner. Dersom en ser bort fra støtte gitt i form av skatte- og avgifritak ble det gitt 18,2 milliarder kroner i offentlig støtte i 2022.⁵⁰

⁴⁷ Høringsnotat 24. juni 2020 om forslag til ny lov om nasjonale prosedyrer i saker om offentlig støtte, s. 22.

⁴⁸ Bagatellstøtteforordningen artikkel 6 nr. 1.

⁴⁹ Bagatellstøtteforordningen for tjenester av allmenn økonomisk betydning artikkel 6 nr. 1.

⁵⁰ Departementet har lagt til grunn tallene ved utløpet av 2024, og tallene vil endre seg i takt med at støtte registreres fremover i det nye Støtteregisteret.

Dette er i hovedsak støtte gitt i form av tilskudd, men også støtte gitt i form av lån, garantier og kapitalinnskudd. Denne formen for støtte benyttes mest av virkemiddelapparatet, kommuner og fylkeskommuner. Til sammenligning ble det i det tidligere register for offentlig støtte (ROFS) rapportert inn støtte (utenom skatte- og avgiftsordninger) for i underkant 8 milliarder kroner i 2022. Det tilsier at i overkant av 40 prosent av det totale støttebeløpet som ble rapportert til ESA for denne typen støtte ble registrert i ROFS.

I perioden fra 2016 til 2023 var registerplikten på 500 000 euro, før den ble senket til 100 000 euro fra og med desember 2023. Denne endringen vil alene innebære at gapet mellom utbetalt og registrert støtte vil synke fremover uten at vi per i dag kan tallfeste effekten.

Større grad av åpenhet om tildeling av offentlig støtte

Å fjerne beløpsterskelen for registrering av tildeling av offentlig støtte vil føre til mer åpenhet rundt bruken av offentlige midler. Åpenhet rundt offentlig pengebruk kan bidra til å styrke tilliten til offentlig forvaltning. God og representativ informasjon bidrar til at pressen kan bruke registeret i sitt samfunnsoppdrag. Et mer komplett register vil også kunne gjøre det lettere å hente ut relevant statistikk og rapportering. For myndighetene innebærer et utvidet register at støttegivere kan bruke informasjonen til kontrollformål.

Et mer komplett register vil gi næringslivet bedre oversikt over støttetildelinger til ulike sektorer og eventuelle konkurrenter. Foretak kan i dag be om innsyn i tildeling av offentlig støtte hos offentlig forvaltning, men har ikke nødvendigvis systematisk informasjon om tildelinger av støtte. Et komplett register gjør det mulig å søke opp all offentlig støtte en gitt støttemottaker mottar fra ulike støttegivere.

Støttegivers kontroll med støtte fra andre støttegivere

I dag må alle støttegivere hente inn informasjon fra støttemottaker før de kan beslutte å tildele dem offentlig støtte. I det nye Støtteregisteret er mulig å hente ut komplette datasett i Excel, hvor støttegiver kan få systematisk informasjon om hva støttemottaker har blitt tildelt av offentlig støtte. Her vil det være informasjon om hvor mye støttemottaker har mottatt av støtte, fra hvem, etter hvilket rettslig grunnlag, med hvilket formål, osv. Støttegiveren må forsikre seg om at tildelingen ikke fører til at støttemottakeren samlet sett mottar mer offentlig støtte enn det som er tillatt (kumulasjonskontroll).⁵¹ Se mer om dette i kapittel 2.3.

Departementet foreslår å utforme det nye Støtteregisteret slik at støttegiver i størst mulig grad kan bruke informasjonen i registeret når de vurderer om de skal gi støtte til et foretak, i stedet for å hente inn informasjon om tidligere mottatt støtte fra støttemottaker. For å få til dette må støttegiver kunne stole på informasjonen i registeret.

⁵¹ For skatte- og avgiftsfordeler skjer kontrollen i ettertid basert på utplukk, fordi denne formen for offentlig støtte i hovedsak gis gjennom rettighetsbaserte ordninger.

Sammenheng i regelverket

For tildelinger av bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning er Norge EØS-rettslig forpliktet til å registrere alle enkelttildelinger uavhengig av beløp. Ved å sette registreringsterskelen for alle former for støtte til null blir det enklere å forholde seg til regelverket, fordi det blir samme terskel for alle former for støtte.

Overregistrering i registeret

Det finnes støtteordninger som bare delvis regnes som offentlig støtte etter EØS-retten. Her vil registerkravet bare gjelde den delen av støtten som er offentlig støtte etter EØS-avtalen artikkel 61 eller etter bagatellreglene. I praksis kan det likevel bli vanskelig og ressurskrevende for støttegiverne å skille ut og registrere enkelttildelingene som er EØS-støtte. Det vil derfor kunne bli registreringer av enkelttildelinger som ikke egentlig er offentlig støtte. Departementet vurderer en slik overrapportering av tildelinger som en bedre løsning enn at støtten ikke rapporteres i det hele tatt. Departementet oppfordrer likevel støttegivere om å finne gode løsninger for å møte registerkravet for å unngå overregistrering.

De økonomiske og administrative kostnadene avhenger av rapporteringsløsningen

Fjerning av beløpsterskelen vil kunne føre til økte administrative kostnader for støttegivere, fordi de må bruke mer tid og ressurser i registreringsarbeidet. De administrative kostnadene for offentlig sektor vil avhenge av hvor mange enkelttildelinger som faller inn under registreringsplikten og av registreringsløsningen i det nye registeret. Disse kostnadene må veies opp mot gevinsten av et fullverdig register.

En brukervennlig rapporteringsløsning kan bidra til å begrense de administrative kostnadene, ved å gjøre rapporteringen så lite tidkrevende som mulig.

Brønnøysundregistrene har hatt dialog med støttegivere og andre interessenter for å kartlegge og avklare brukerbehov. Et av funnene er at det er ulike behov for innrapporteringsløsninger, fordi antallet støttetildelinger varierer mellom ulike støttegivere. Støtteregisteret vil derfor legge til rette for både manuell innrapportering ved bruk av Altinn-skjema og maskinell innsending fra fagsystem.

Selv om dagens registreringsløsning åpner for automatisert innmelding av informasjon, er det i dag kun Skatteetaten som benytter seg av muligheten til automatisert innmelding av enkelttildelinger. Det nye Støtteregisteret vil åpne for at flere støttegivere kan benytte maskin-til-maskin-rapportering av offentlig støtte via API (programmeringsgrensesnitt) og at man kan sende inn flere tildelinger i en melding.

Støttegivere som ikke har systemer som støtter opp om maskinell overføring av data, kan benytte et nytt Altinn-skjema som tillater samlet rapportering av flere enkelttildelinger. Det kan blant annet benyttes en CSV-fil for opplasting av tildelingsdata i Altinn-skjemaet.

Det at flere støttegivere tar i bruk maskinell innrapportering gjør at registrering av støtte kan skje automatisk. De nye løsningene antas også gi et insentiv til utviklingen av nye

tekniske løsninger hos støttegiver, som kan korrespondere med de maskinelle løsningene. Samtidig vil den manuelle løsningen gjøre det mulig å melde inn flere støttetildelinger i samme skjema, og kan bidra til at støttegivere klarer å håndtere en større mengde registreringspliktige tildelinger, uten at de administrative kostnadene blir for høye relativt til gevinstene av at registreringsplikten utvides.

Fjerning av terskelen kan også føre til forenklinger for støttegiver. Støttegiver vil ikke lenger måtte gjøre en vurdering av om enkelttildelingene som grenser mot 100 000 euro skal registreres eller ikke.

Konklusjon

For støtte gitt som bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning er det et EØS-rettslig krav om registrering fra første krone, og dette kravet må gjennomføres i norsk rett. Kravet kan gi økte administrative kostnader for støttegivere.

Fjerning av terskelen for registrering av offentlig støtte på grunnlag av andre EØS-rettslige grunnlag antas også å kunne gi økte administrative kostnader som en følge av at flere tildelinger må registreres. I kapittel 5 har vi redegjort for de økonomiske og administrative kostnadene ved forslagene for ulike støttegivere. Departementet viser til at kostnadene vil kunne reduseres av at nye teknologiske løsninger gjør det mindre tidkrevende å rapportere støttetildelinger enn i dagens register. Mange støttegivere er allerede i dag i ferd med å tilpasse seg de nye løsningene.

Dagens registerplikt gir et lite dekkende bilde av omfanget av støttetildelinger. Ved å fjerne terskelen vil det komme gevinster i form av åpenhet om offentlig støttebruk. Et mer komplett register gir også større muligheter for kontroll med støtte, både ved tildeling av ny støtte og ved etterkontroll. Det nye Støtteregisteret inneholder langt bedre søke og uttrekksmuligheter enn det gamle registeret, slik at det nå er et klart større potensiale til å hente ut gevinster ved økt innsyn og åpenhet om offentlig støtte.

Departementets vurdering er at fordelene med å fjerne terskelen overstiger de økte administrative kostnadene for støttegiverne. Departementet foreslår derfor at plikten til å rapportere offentlig støtte skal omfatte alle enkelttildelinger uavhengig av beløp. Departementet vurderer at det samme bør gjelde for notifisert støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning og for gruppeunntatt støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning. Når det gjelder registrering av støtte gitt som skatte- og avgiftsfordeler viser departementet til vurderingene og forslag under kapittel 3.7.

Spørsmål til høringsinstansene:

7. Departementet ber høringsinstansene om tilbakemelding på forslaget om at registreringsplikten skal gjelde for alle former for offentlig støtte, uavhengig av beløp.
8. Departementet ber om tilbakemelding på om registreringsplikten kan gi utfordringer ved at registeret vil kunne inneholde registrert støtte som ikke omfattes av EØS-avtalens regler om offentlig støtte og forslag til forskrift § 2.

3.6 Frist for registrering av støtte

3.6.1 Frist for registrering av enkelttildelinger

Norges EØS-rettslige forpliktelser

For registreringspliktig støtte etter EØS-avtalen begynner fristen for registrering av offentlig støtte å løpe ved tildeling av støtten. Støtten er tildelt når støttemottaker regnes for å ha et rettslig krav på å motta støtten etter nasjonal rett.⁵² Tildelingstidsdatoen er uavhengig av når støtten faktisk utbetales til støttemottaker.

For notifisert og gruppeunntatt støtte må støtten registreres innen 6 måneder etter at støtten er tildelt.⁵³

For notifisert støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning og gruppeunntatt støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning er det ingen EØS-rettslige krav til registrering av støtte i Støttereisteret.

For bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning er fristen for å registrere tildelt støtte 20 virkedager etter at støtten er tildelt.⁵⁴

Gjeldende rett

For notifisert støtte og gruppeunntatt støtte følger registreringsplikten av forskrift om registrering av offentlig støtte §§ 1 og 2. Reglene er ment å tilsvare Norges EØS-rettslige forpliktelser.

Det er ikke gitt nasjonale regler for registrering av bagatellmessig støtte. Det er heller ikke gitt nasjonale regler om registrering av noen form for støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.

Departementets forslag

Departementet foreslår en frist for registrering av støtte på 20 virkedager fra støtten er tildelt for alle former for enkelttildelinger som ikke er skatte- og avgiftsfritak.⁵⁵ Det betyr at fristen er den samme for notifisert støtte, gruppeunntatt støtte, bagatellmessig støtte og alle former for støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning. Fristen på 20 virkedager samsvarer med registreringsfristen på 20 virkedager for bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning. Fristen skal gjelde

⁵² Bagatellstøtteforordningen artikkel 3 nr. 3.

⁵³ Gruppeunntaksforordningen artikkel 9 nr. 4. Se også ESAs retningslinjer, for eksempel EFTA Surveillance Authority decision No 029/22/COL of 9 February 2022 amending the substantive rules in the field of State aid by introducing new Guidelines on State aid for climate, environmental protection and energy 2022 [2022/2072] (klima- og miljøstøttereigningslinjene) avsnitt 61 og EFTA Surveillance Authority decision No 230/22/COL of 15 December 2022 amending the substantive rules in the field of State aid by introducing new Guidelines on State aid for research, development and innovation [2023/1026] avsnitt 103.

⁵⁴ Bagatellstøtteforordningen artikkel 6 nr. 2 og bagatellstøtteforordningen for tjenester av allmenn økonomisk betydning artikkel 6 nr. 2.

⁵⁵ Se kapittel 3.7 for skatte- og avgiftsfritak.

både for enkelttildelinger gitt innenfor og utenfor støtteordninger. Se forslag til ny forskrift §§ 7 og 8.

En frist på 20 virkedager gjør at registeret vil ha mer oppdatert informasjon sammenlignet med en lengre frist. En kort frist for registrering av støtte er helt sentralt for å gi registeret økt nytteverdi. Registeret er ment å gi informasjon om tildelt støtte, og ikke hva som faktisk er utbetalt i støtte. Støttegiver kan derfor rapportere inn støttebeløpet så snart beslutningen om å gi støtte er truffet. Det skal ikke være nødvendig for støttegiver å vente på at støttemottaker har akseptert støtten eller til støtten er utbetalt. Departementet vurderer at en slik løsning gir økt åpenhet og et mer komplett register.

Registreringsfristen vil kunne være kortere enn 20 virkedager, også for bagatellstøtte. Departementet har vurdert at 20 virkedager er en hensiktsmessig frist, i den forstand at den bidrar til et mest mulig oppdatert register samtidig som at de administrative kostnadene ikke blir for høye. Etter departementets syn vil økningen i de administrative kostnadene av fristen på 20 virkedager begrenses av innrapporteringsløsningene. Det utvikles en maskinell innrapporteringsløsning som muliggjør mer automatiserte innrapporteringer, samtidig som at den manuelle løsningen åpner for å rapportere flere støttetildelinger samtidig, jf. kapittel 2.4 og 5.4.

Departementet ønsker ikke å videreføre bestemmelsen om tildelingstidspunkt. Hva som anses som tildelingstidspunkt er ikke uttrykkelig definert i EØS-avtalen eller ODA, men er konkretisert gjennom Kommisjons- og ESA-praksis og avgjørelser fra EU-domstolen.⁵⁶ Utgangspunktet er at tildelingstidspunktet er det tidspunktet da støttemottaker ble gitt et rettslig tilsagn om støtte.⁵⁷ Hva som utgjør tildelingstidspunktet må avgjøres etter en konkret vurdering av støttens natur, hvor innretningen av støttetiltaket er innrettet og hva som utgjør det rettslige grunnlaget for støtten har betydning. Departementet vurderer derfor at det ikke er hensiktsmessig å regulere tildelingstidspunkt i forskriften.

Spørsmål til høringsinstansene:

9. Departementet ber høringsinstansene om tilbakemelding på om fristen for å registrere enkelttildelinger bør settes til 20 virkedager fra støtten er tildelt, for alle former for støtte, uavhengig av om det er krav etter EØS-retten, jf. forslag til forskrift §§ 7 og 8. Departementet ber om utfyllende informasjon om hvilke konsekvenser en frist på 20 virkedager vil få for støttegiver.

3.6.2 Frist for innrapportering av støtteordninger

Norges EØS-rettslige forpliktelser

Det er ingen EØS-rettslige frister for rapportering av støtteordninger.

Gjeldende rett

Spørsmålet er ikke regulert i norsk rett.

⁵⁶ Se mer om dette i Prop. 212 L (2020–2021) s. 47.

⁵⁷ Se sak C-99/88 Østerrike mot Kommisjonen avsnitt 34 flg.

Departementets forslag

Departementet foreslår at støtteordninger må registreres innen 20 virkedager fra støtteordningen er iverksatt. En frist på 20 virkedager bidrar til et oppdatert register. Av tekniske grunner må støttegiver registrere en støtteordning i Støttere registeret før de kan registrere en enkelttildeling som er tildelt under en støtteordning. Det er derfor behov for å se fristen for registrering av enkelttildelinger og støtteordninger i sammenheng.

Støttere registeret skal gi informasjon om ESA-ID eller gruppeunntaks-ID der det er relevant. ESA-ID og gruppeunntaks-ID er saksnumre ESA gir når de godkjenner en notifisert støtteordning eller publiserer en gruppeunntaksmelding. I praksis kan det gå mer enn 20 virkedager før en sak tildeles ESA- eller gruppeunntaks-ID. Det vil være mulig å registrere en støtteordning i Støttere registeret uten at støttegiver har mottatt saksnummer fra ESA. Dette vil kunne registreres i ettertid. Departementet foreslår derfor en utvidet frist på seks måneder for å rapportere inn ESA-ID og gruppeunntaks-ID for støtteordninger og enkelttildelinger utenfor en støtteordning.

3.7 Registrering av støtte i form av skatte- og avgiftsfordeler

3.7.1 Bakgrunn

I skatte- og avgiftssystemet blir støtte typisk gitt i form av fritak fra skatt eller avgift, redusert skattesats, fordelaktige regler om fradrag i inntekt, også videre. Støtteordninger som tildeles gjennom skattesystemet, videre kalt skatteordninger, er eksempelvis SkatteFUNN, redusert el-avgift og ordningen med regionalt differensiert arbeidsgiveravgift. Drøftelsen av skattefordeler i dette kapittelet avgrenses til omtale av skattefordeler forvaltet av statlig sektor.

Saksbehandlingsregler på skatte- og avgiftsområdet er gitt i skatteforvaltningsloven. Tildeling av støtte fra skatteordninger skjer i hovedsak gjennom den skattepliktiges egenfastsettelse av skatt. Støtten er hovedsakelig gitt gjennom rettighetsbaserte ordninger, som innebærer at alle skattepliktige virksomheter har rett på støtte dersom vilkårene i den spesifikke ordningen er oppfylt. Det vil si at skattefastsettingen normalt ikke skjer ved enkeltvedtak. Det er den skattepliktige selv som må vurdere om vilkårene for riktig avskrivningssats, eventuelt fradrag, unntak eller fritak eller bruk av redusert sats er oppfylt, eller om virksomheten fyller vilkårene for særskatteordninger. Myndighetens prøving av vilkårene skjer i hovedsak gjennom etterhåndskontroll av egenfastsettingen.

Skatteetaten er støttegiver for skatte- og avgiftsfordeler. De administrerer ulike skatteordninger, og melder opplysningene om tildelte skatte- og avgiftsfordeler til Brønnøysundregistrene.

I 2022 ble det rapportert inn støtte til ESA gitt gjennom skatte- og avgiftsordninger for rundt 59 milliarder kroner. Det utgjør 74 prosent av all støtte som ble rapportert inn til ESA i 2022. I Register for offentlig støtte har skatte- og avgiftsfordeler blitt rapportert i intervaller. Beregninger basert på intervallene som er oppgitt, viser at mellom 500

millioner og 5,9 milliarder kroner ble registrert i 2022.⁵⁸ Det impliserer at det er en vesentlig andel av skatte- og avgiftsordningene som ikke har blitt registrert. Det bemerkes at tallene reflekterer at registreringsplikten i 2022 var på 500 000 euro. Med de endrede EØS-rettslige kravene om å registrere støtte som overstiger terskelen på 100 000 euro vil en større andel av skattefordelene registreres fra desember 2023. Etter departementets vurdering er det viktig å innrette et register på en måte som hensyntar det store omfanget av støtte også fra skatteordninger.

Det er den enkelte skattepliktige som regner ut skattefordelen for de ulike skatteordningene. Dette gjøres ved å beregne differansen mellom den skatten eller avgiften som fastsettes og den skatten eller avgiften som ville vært fastsatt uten støtten. Denne differansen rapporteres av den skattepliktige til Skatteetaten dersom den overstiger den gjeldende terskelverdien. For enkelte ordninger fremgår det hva en bedrift mottar i skatte- og avgiftsfordeler av skattemeldingen. For flertallet av skatteordningene kan derimot ikke tildelt beløp utledes av skattemeldingen, og de aktuelle beløpene rapporteres gjennom skjema for offentlig støtte, RF-1354, til Skatteetaten. En oversikt over hvilke ordninger som rapporteres gjennom RF-1354 fremgår av kapittel 3.7.5, Differensiert arbeidsgiveravgift er særskilt regulert og meldes til Skatteetaten gjennom a-meldingen.

3.7.2 Norges EØS-rettslige forpliktelser

Som beskrevet i kapittel 2.2 gjelder de EØS-rettslige reglene om offentlig støtte for alle former for offentlig støtte, også for støtte gitt gjennom skatteordninger.

Terskel for rapportering

Støttegivere er forpliktet til å registrere alle enkelttildelinger av støtte i form av skatte- og avgiftsfordeler dersom støtten overstiger 100 000 euro. Dette kravet gjelder uavhengig av om ordningen er meldt under gruppeunntaket eller er notifisert, som beskrevet i kapittel 3.5.1. For skatteordninger som tildeles i samsvar med regelverket om bagatellmessig støtte er det krav om at alle tildelinger skal registreres fra og med 1. januar 2026.

Frist for innrapportering og tildelingstidspunkt

For skatteordninger gitt i medhold av et gruppeunntak eller som er notifisert er det et krav om at støtten registreres innen ett år etter fristen for å levere skattemeldingen.⁵⁹

Det er nye regler etter EØS-retten for registrering av bagatellmessig støtte. All bagatellmessig støtte må fra 1. januar 2026 registreres innen 20 virkedager etter at støtten

⁵⁸ Departementet har lagt til grunn tallene ved utløpet av 2024, og tallene vil endre seg i takt med at støtte registreres fremover i det nye Støtteregisteret.

⁵⁹ Gruppeunntaksforordningen artikkel 9 nr. 4. Se også ESAs retningslinjer, for eksempel EFTA Surveillance Authority decision No 029/22/COL of 9 February 2022 amending the substantive rules in the field of State aid by introducing new Guidelines on State aid for climate, environmental protection and energy 2022 [2022/2072] avsnitt 61 og EFTA Surveillance Authority decision No 230/22/COL of 15 December 2022 amending the substantive rules in the field of State aid by introducing new Guidelines on State aid for research, development and innovation [2023/1026] avsnitt 103.

er tildelt.⁶⁰ Det er ikke gitt egne regler for støtte gitt i form av skatte- eller avgiftsfordeler i bagatellstøtteforordningen.⁶¹ De nye kravene som stilles i bagatellstøttereglene har per i dag kun betydning for registrering av støtte i form av differensiert arbeidsgiveravgift.

Registrering i eksakte beløp eller i intervaller

Enkelttildelingen av støtte gitt som skatte- og avgiftsfordeler etter gruppeunntaksforordningen eller som er notifisert etter ESAs retningslinjer kan registreres i Støtteregisteret i intervaller. EØS-regelverket er ikke til hinder for at det nedfelles en plikt om at skattefordeler registreres i eksakte beløp.⁶² Bagatellstøtteforordningen åpner ikke for tildeling av bagatellmessig støtte registreres i intervaller, bare i eksakte beløp.⁶³

3.7.3 Gjeldende rett

Etter forskrift om registrering av offentlig støtte § 1 er det plikt til å publisere enkelttildelinger av notifisert og gruppeunntatt støtte som overstiger 100 000 euro. Dette kravet gjelder også for støtte i form av skatte- og avgiftsfordeler. Det er den skattepliktige som melder skatte- og avgiftsfordelen til Skatteetaten. Skatteetaten har ansvar for å melde støtten til Støtteregisteret.

For skatte- og avgiftsfordeler som tildeles gjennom skattemelding anses støtten tildelt datoen skattemeldingen leveres.⁶⁴ Registreringsfristen for skatte- og avgiftsfordeler som fremgår av skattemeldingen er ett år fra fristen for å levere skattemeldingen.⁶⁵

Hvis skatte- og avgiftsfordelen ikke fremkommer av skattemeldingen skal tildelingsdato være 31. desember året støtten er mottatt. For skatte- og avgiftsfordeler som fremgår av omsetningsoppgaver eller annen periodisk rapportering skal støtten meldes til registeret innen 31. desember året etter at støtten er mottatt.⁶⁶ I praksis rapporteres all offentlig støtte over 100 000 euro av de skatte- eller avgiftspliktige til Skatteetaten, gjennom skjema RF-1354, med unntak av differensiert arbeidsgiveravgift.⁶⁷

Det fremgår av skatteforvaltningsloven § 3-1 at opplysninger om eksakte tildelte beløp av støtte gjennom skatteordninger er taushetsbelagt. Det fremgår videre at taushetsplikten

⁶⁰ Bagatellstøtteforordningen artikkel 6 nr. 2 og bagatellstøtteforordningen for tjenester av allmenn økonomisk betydning artikkel 6 nr. 2.

⁶¹ Dersom finansielle formidlere, for eksempel en bank eller et forsikringsselskap, tildeler støtte, stilles det krav om at de finansielle formidlerne rapporterer totalt tildelt støtte til registeret kvartalsvis, og innen ti dager fra utgangen av det aktuelle kvartalet.

⁶² Se gruppeunntaksforordningen artikkel 9 nr. 2, og blant annet ESA avgjørelse nr. 029/22/COL Guidelines on State aid for climate, environmental protection and energy 2022 punkt 3.2.1.4 paragraf 60.

⁶³ Se bagatellstøtteforordningen artikkel 6 nr. 1 og bagatellstøtteforordningen for tjenester av allmenn økonomisk betydning artikkel 6 nr. 1.

⁶⁴ Jf. forskrift om registrering av offentlig støtte § 4.

⁶⁵ Jf. forskrift om registrering av offentlig støtte § 3 andre ledd.

⁶⁶ Jf. forskrift om registrering av offentlig støtte § 3 tredje ledd.

⁶⁷ Differensiert arbeidsgiveravgift meldes gjennom a-melding.

kan fravikes for registreringspliktig offentlig støtte.⁶⁸ Departementet har hjemmel i støtteprosessloven til å gi forskrift om omfanget av og innholdet i registerplikten.⁶⁹ Departementet har derfor mulighet til å forskriftsfeste at innrapportering skal skje i eksakte beløp. I dag stiller regelverket krav om at støttegiver skal registrere tildelinger av skatte- og avgiftsfordeler i intervaller i euro.⁷⁰

3.7.4 Departementets forslag

Skatte- og avgiftsfordeler er en særlig form for offentlig støtte. Den gis gjennom rettighetsbaserte ordninger, der skatteyder leverer en skattemelding hvor de påberoper seg en bestemt skattefastsettelse, for deretter å sende inn opplysninger om beregning av støtte i RF-1354, se mer om dette i kapittel 3.7.1.⁷¹ Forskjellen mellom skatt/avgift beregnet henholdsvis uten skatteordning og med skatteordningen, utgjør støtten. Departementet drøfter krav til registrering av disse tildelingene i denne rekkefølgen:

- (1) Terskel for registrering av støtte
- (2) Frist for registrering
- (3) Registrering av differensiert arbeidsgiveravgift
- (4) Registrering i eksakte beløp eller intervaller

Vurderingene gjelder for skatte- og avgiftsfordeler som har sitt grunnlag i en gruppeunntatt eller notifisert ordning. For skatte- og avgiftsfordeler tildelt som bagatellmessig støtte er det EØS-rettslig krav om registrering fra første krone og en registreringsfrist på 20 virkedager. Det er ikke mulighet til å rapportere bagatellmessig støtte i intervaller. Dette får betydning for ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Se nærmere om departementets vurdering av rapporteringspliktene for denne ordningen i punkt (3) nedenfor.

(1) Terskel for registrering av støtte

Formålet med det nye Støtteregisteret og departementets forslag er at det skal bidra til størst mulig åpenhet rundt tildelinger av offentlig støtte. Etter dagens regelverk er det kun støttetildelinger over 100 000 euro som må registreres i Støtteregisteret, og dette innebærer at mange støttetildelinger ikke registreres. Departementet foreslår som utgangspunkt å fjerne beløpsterskelen også for registrering av skatte- og avgiftsfordeler slik at en registreringsplikt inntreffer fra første krone. Gevinsten ved at Støtteregisteret blir mer komplett av at alle skatte- og avgiftsfritak registreres må veies opp mot mulig økte

⁶⁸ Jf. skatteforvaltningsloven § 3-1 annet ledd bokstav c og folketrygdloven § 23-2 tolvte ledd femte punktum for registreringspliktig statsstøtte etter støtteprosessloven § 7 første ledd

⁶⁹ Se støtteprosessloven § 7 andre ledd.

⁷⁰ Jf. forskrift om offentlig støtte § 2 bokstav e.

⁷¹ Det finnes unntak fra at støttegiver beregner støtten selv. For SkatteFUNN, er støtten er betinget av at Forskningsrådet godkjenner FOU-tiltaket. Rådets godkjennelse anses som tildelingstidspunkt.

administrative kostnader ved å fjerne terskelen. De administrative kostnadene ved å innføre registreringsplikt for alle skatte- og avgiftsfordeler er usikre og de vil kunne slå ulikt ut for de forskjellige skatte- og avgiftsordningene. Departementet vil vurdere om det likevel er hensiktsmessig å sette en lavere terskel for registreringsplikt for en eller flere skatteordninger basert på innspill i høringen.

Konsekvenser for støttemottaker

Hvis dagens generelle ordning for skatteordninger videreføres, der støttemottaker selv må beregne tildelt støttebeløp og rapportere dette til skattemyndighetene, faller den økte rapporteringsbyrden som følge av å fjerne eller redusere terskelen på støttemottaker; det vil si på den enkelte skatte- eller avgiftspliktige selv. Å fjerne eller senke terskelen for registrering innebærer i praksis at flere støttemottakere enn i dag må fylle ut og sende inn skjema for offentlig støtte, RF-1354, til Skatteetaten. Departementet har listet opp de skatteordningene som gjelder for inntektsåret 2024 i kapittel 3.7.5. Departementet har ikke utfyllende informasjon over hvor mange flere støttemottakere som vil omfattes av rapporteringsplikten dersom terskelen fjernes. Dersom vi legger til grunn at fordelingen for skatteordninger er lik som for andre former for støtte, indikerer det at relativt mange flere støttemottakere vil omfattes av rapporteringsplikten hvis terskelen fjernes.⁷²

Skatteetaten anslår at det for ordninger som redusert el-avgift for industrien kan øke fra 117 til 10 000 til 20 000 rapporteringspliktige foretak, og at det for redusert el-bilavgift i tiltakssonen vil være en økning fra 5 til ca. 10 000 til 20 000 registreringspliktige foretak. Det gjør at det er vanskelig å estimere de administrative kostnadene for denne endringen.

Hvor god oversikt bedriftene allerede har over mottatt støtte gjennom skatteordningen vil trolig variere med de ulike ordningene. I utgangspunktet bør alle støttemottakere i dag beregne mottatt støtte for å undersøke om de er omfattet av dagens registreringsplikt på støtte som overstiger 100 000 euro. Departementet vurderer at den relativt høye terskelen som er i dag, gjør at mange støttemottakere i realiteten ikke beregner mottatt støttebeløp, fordi man uansett anser støttebeløpet som langt unna terskelen om registreringsplikt. Departementets forslag om å fjerne terskelen for registreringsplikt vil innebære at det vil påløpe økte kostnader i form av at støttemottakerne nå må foreta beregninger av støttebeløp og rapportere støtten til Skatteetaten.

Konsekvenser for Skatteetaten

Ved å fjerne beløpsterskelen for rapporteringsplikt vil Skatteetaten motta flere RF-skjemaer enn i dag. Skatteetaten anslår selv at økningen av antall tildelinger de må registrere i Støtteregisteret likevel ikke vil føre til vesentlige økte kostnader for dem, fordi rapportering til registeret kan skje gjennom maskinelle løsninger. Endringen vil imidlertid kunne medføre kostnader til veiledning om innrapportering. Skatteetaten har foreløpig ikke hatt anledning til å foreta en beregning av kostnaden, blant annet fordi kostandene vil avhenge av hvilke maskinelle løsninger Skatteetaten kan ta i bruk.

⁷² For anslag om hvor mange flere støttemottakere som omfattes hvis registreringsterskelen fjernes, se kapittel 3.5.3, punkt om gjennomgang av tallgrunnlag.

Departementets vurdering

Ved å fjerne beløpsterskelen for rapportering av skatte- og avgiftsfordeler til Støtteregisteret vil man få gevinster i form av et mer åpent og fullstendig register. Dette er en fordel for kumulasjonskontroll, tillit til offentlig forvaltning og bedre mulighet for kontroll av bruken av offentlige midler både for presse og myndigheter. At reglene for skatte- og avgiftsordninger blir like som for andre former for støttetildelinger vil gjøre regelverket mer oversiktlig, og kunne gjøre det lettere for de som skal bruke reglene. Trolig er det i dag mange støttemottakere som ikke vet at de mottar offentlig støtte i form av skatte- og avgiftsfritak. En fjerning av terskelen vil kunne øke bevisstheten hos disse, noe som i seg selv er positivt. For en effektiv kumulasjonskontroll vil ikke støttemottakers egen opplysningsplikt om eventuell mottatt støtte fungere dersom vedkommende ikke vet at virksomheten mottar offentlig støtte.

Samtidig må disse gevinstene avveies mot de administrative kostnadene for støttemottaker. Det er heftet usikkerhet til hvilken betydning en lavere terskel for registrering vil ha, som følge av at de skatte- eller avgiftspliktige etter dagens rapporteringsløsning må beregne og rapportere skatte- og avgiftsordninger til Skatteetaten. Departementet ber derfor om innspill på hvilke konsekvenser det vil ha for de skatte- eller avgiftspliktige som mottar skatte- og avgiftsfordeler dersom man fjerner terskelen for registreringsplikt. Departementet ber også om konkrete innspill til alternative terskelverdier som ligger under dagens nivå for registreringsplikt på 100 000 euro.

(2) Frist for Skatteetatens innrapportering

I dag er det to alternative frister for å melde støtte gitt som skatte- og avgiftsfordeler til Støtteregisteret. For støtte gitt gjennom skattemeldingen er registreringsfrist ett år fra fristen for å levere skattemelding.⁷³ For støtte som ikke fremkommer av skattemeldingen skal støtten meldes i registeret innen ett år fra 31. desember året støtten er mottatt.⁷⁴

Mottatt støtte gjennom skatteordninger rapporteres årlig av de skatte- eller avgiftspliktige i skjema RF 1354 til Skatteetaten, med frist 1. desember i året etter inntektsåret. Ettersom RF-skjema brukes av Skatteetaten som utgangspunkt for rapportering av skatte- og avgiftsfordeler foreslår departementet at Skatteetatens rapporteringsfrist til Støtteregisteret, settes til 20 virkedager etter 1. desember.

Konsekvenser for Skatteetaten

I praksis vil forslaget medføre at Skatteetaten må melde støttemottakernes opplysninger om skatte- og avgiftsfordeler videre til Brønnøysundregistrene senest 20 virkedager etter støttemottakernes rapporteringsplikt 1. desember. Skatteetatens administrative kostnader knyttet til innrapportering av opplysninger i skjema RF-1354 til Brønnøysundregistrene vurderes til å være lave, som nevnt tidligere i dette kapittelet.

Departementets vurdering

Departementets foreslår at fristen på 20 virkedager for registrering i Støtteregisteret skal gjelde for alle ordninger som rapporteres i skjemaet RF-1354. Rapporteringsfristen skal

⁷³ Se forskrift for registrering av offentlig støtte § 3 andre ledd.

⁷⁴ Se forskrift for registrering av offentlig støtte § 3 tredje ledd.

gjelde fra 1. desember, som er den fristen de skatte- eller avgiftspliktige har til å rapportere støtte til Skatteetaten. Departementet vurderer at denne fristen vil gi et mest mulig oppdatert register og at forslaget i liten grad vil påvirke Skatteetatens administrative kostnader.

(3) Særlig om krav til frist for registrering av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift

Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift (DA-ordningen) er delvis basert på notifisering til ESA (reduisert sats i sone 2-5) og delvis på reglene om bagatellmessig støtte (reduisert sats i sone 1a, for sektorunntatte aktiviteter og for foretak i økonomiske vanskeligheter). For bagatellmessig støtte er det et EØS-rettslig krav at støtten skal rapporteres inn til registeret 20 virkedager etter at støtten er tildelt. Departementet vurderer at det er hensiktsmessig å stille de samme kravene til registrering for all støtte gitt som differensiert arbeidsgiveravgift, uavhengig av det underliggende EØS-rettslige grunnlaget for ordningen.

Skattemelding med opplysninger om beregnet arbeidsgiveravgift og grunnlaget for beregning leveres hver kalendermåned.⁷⁵ Fristen for levering er senest den 5. i måneden etter utløpet av den kalendermåned opplysningene gjelder.⁷⁶ Innenfor denne fristen kan støttemottaker velge når de vil levere opplysningene, og den kan også leveres flere ganger, så lenge opplysningsplikten for kalendermåned oppfylles innen fristen den 5. i etterfølgende måned.⁷⁷ Arbeidsgiver plikter å beregne avgiften på avgiftspliktige ytelser for den enkelte kalendermåned.⁷⁸ Det er følgelig naturlig å knytte en registreringsplikt til den 5. i måneden etter utløpet av kalendermåned støtten gjelder, som er leveringsfristen for a-meldingen (arbeidsgivermeldingen). Departementet foreslår derfor at enkelttildelinger under DA-ordningen skal registreres av Skatteetaten i Støtteregisteret innen 20 virkedager etter den 5. hver måned.

Figur 1: Illustrasjon av tidsløpet for alternativ 1 for DA-ordningen

Hver 5. påfølgende måned	20 virkedager etter
Frist for å levere a-melding til Skatteetaten	Frist for registrering av tildelt støtte foregående måned for Skatteetaten til Brønnøysundregistrene

⁷⁵ Jf. lov 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. (a-opplysningsloven) § 4, jf. 3.

⁷⁶ Jf. forskrift 24. juni 2014 nr. 857 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold med mer (a-opplysningsforskriften) § 2-1 første ledd.

⁷⁷ Jf. skatteforvaltningsloven § 8-6. Se også folketrygdloven § 23-2.

⁷⁸ Jf. forskrift 2. desember 1997 nr. 1358 om beregning og fastsetting mv. av arbeidsgiveravgift til folketrygden § 3.

Alternativt forslag

Departementet har også vurdert en alternativ løsning til månedlig rapportering av DA-ordningen. Ved en månedlig innrapportering vil det være en vesentlig økning av antallet meldinger til registeret for en enkeltordning. Skatteetaten mottok i 2023 6,4 millioner a-meldinger fra ca. 255 000 opplysningspliktige. En månedlig innrapportering medfører økte kostnader for Skatteetaten, også selv om rapporteringen skjer automatisk. For å finne tildelt beløp må Skatteetaten foreta en beregning av differansen mellom beregnet arbeidsgiveravgift etter den reduserte satsen som arbeidsgiver benytter, og det beløp arbeidsgiveravgiften ville utgjort om den hadde blitt beregnet etter full avgiftssats.

Det vil være et betydelig omfang av korrigeringer av tidligere rapportert arbeidsgiveravgift, både innenfor den aktuelle kalendermåned og i ettertid. Dette vil også ha betydning for Støttere registeret ved at tallene som er registrert vil endres hyppig.

Norske støttegivere kan samlet ikke gi bagatellmessig støtte for mer 300 000 euro i en rullerende periode på tre år til ett enkelt foretak. En alternativ løsning til en månedlig rapporteringsplikt er at Skatteetaten registrerer en støttetildeling av differensiert arbeidsgiveravgift i starten av hvert kalenderår som dekker hele året. En slik registrering vil bare gjøres for den delen av DA-ordningen som er bagatellmessig støtte. Denne løsningen vil i praksis innebære at Skatteetaten forhåndsregistrerer en «fiktiv» tildeling av bagatellmessig støtte av det årlige tillatte støttebeløpet.

Forslaget innebærer at Skatteetaten registrerer 1/3 av dette fribeløpet hvert år, på cirka 850 000 norske kroner. Beregningstidspunktet vil være 5. februar hvert år, som er rapporteringsfristen for skattemeldingen for arbeidsgiveravgift, for januar.

Registreringsfristen til Brønnøysundregistrene settes til 20 virkedager etter 5. februar. For arbeidsgivere som rapporterer avgiftsgrunnlag i sone 1a, med beregningskode sektorunntatt aktivitet eller økonomiske vanskeligheter vil fullt fribeløp registreres 20 virkedager etter den 5. i måneden etter at rapporteringen til Skatteetaten ble gjort.

Figur 2: Illustrasjon av tidsløpet for alternativ 2 for DA-ordningen

Inneværende år		Påfølgende år	
5. februar	20 virkedager etter 5. februar	5. januar	20 virkedager etter 5. januar
Frist for levering av a-meldingen for januar til Skatteetaten	Frist for Skatteetaten til å registrere fribeløpet* til Støttere registeret	Frist for å levere a-meldingen til Skatteetaten for siste måned i foregående år	Frist for Skatteetaten til å registrere oppdatert og endelig beløp i Støttere registeret. Fristen gjelder også for den notifikerte delen av differensiert arbeidsgiveravgift.

* Fribe løpet tilsvarer 1/3 av det tillatte støttebeløpet for bagatellmessig støtte over en treårsperiode, for øyeblikket er maksimalt fribe løp for DA-ordningen 850 000 kroner

Denne løsningen innebærer at det ikke være behov for månedlig rapportering av den bagatellmessige støtten, fordi det er gjort en «fiktiv» tildeling allerede i starten av året som vil dekke alle fremtidige tildelinger i løpet av kalenderåret. Skatteetaten vil korrigere det tildelte beløpet med faktisk støttebeløp etter at siste a-melding for året er levert, det vil si den 5. januar. Så vil endelig beløp registreres i Støttereisteret. Skatteetaten vil ha 20 virkedager, regnet fra 5. januar, på å registrere oppdatert og endelig beløp i Støttereisteret.

For den notifikerte delen av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift vil denne kunne rapporteres inn når siste a-melding for året er levert inn med a-melding for desember. Fristen for de skatte- eller avgiftspliktige for å rapportere til Skatteetaten er den 5. januar, med en registreringsfrist på 20 virkedager fra denne datoen for Skatteetaten til Brønnøysundregistrene. Dette vil samsvare med fristen for å nedjustere bagatellmessig støtte.

Konsekvenser for mottakere av differensiert arbeidsgiveravgift

Løsningen med en forhåndsregistrering av bagatellmessig støtte opp til det maksimale tillatte taket vil kunne begrense støttemottakers mulighet til å motta annen bagatellmessig støtte for inntektsåret. Skatteetaten vil i begynnelsen av hvert år legge beslag på hele fribeløpet for bagatellstøtte. De skatte- eller avgiftspliktige som mottar differensiert arbeidsgiveravgift basert på reglene om bagatellmessig støtte kan da i praksis ikke motta annen bagatellmessig støtte fra andre støttegivere.

Konsekvenser for Skatteetaten for de to modellene

Skatteetaten anslår at dette alternativet er en bedre løsning for etaten enn en månedlig rapportering, fordi det vil føre til vesentlig færre korrigeringer. For at Skatteetaten skal utlede tildelt offentlig støtte fra ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift basert på opplysninger fra a-meldingen, må Skatteetaten utvikle en beregningsmodul som kan foreta beregning av støttebeløpet løpende. Skatteetaten beregner at de vil ha en kostnad på 3 millioner for å etablere en registreringsløsning som passer til dagens løsning, og at det vil være en årlig kostnad for forvaltning på 600 000 kroner. Skatteetaten anslår at de må lage en ny systemløsning for også å håndtere den alternative løsningen for rapportering, og at kostnadene vil være om lag den samme.

Departementets vurdering

Departementet foreslår at det stilles krav til en månedlig rapportering fra Skatteetaten av arbeidsgiveravgiften. Registreringsfrist for støtten blir 20 virkedager etter den 5. i påfølgende måned. For det første vil en årlig forhåndsrapportering hindre foretak å motta bagatellmessig støtte fra andre støttegivere. For det andre vil en månedlig rapportering være i overensstemmelse med formålet om et mest mulig oppdatert og troverdig register. Støtteordningen omfattes av forslag til ny forskrift § 9 om skatte- og avgiftsfordeler.

(4) Registrering i eksakte beløp eller intervaller

Gevinstene av økt åpenhet om offentlig støtte begrenses av at tildelinger under skatteordninger registreres i intervaller i Støttereisteret. Det er med andre ord ikke mulig å utlede eller få innblikk i eksakt hvor mye som tildeles i form av offentlig støtte gjennom skatte- og avgiftsfritak. Problemstillingen gjør seg gjeldende for tildelinger etter

gruppeunntatte og notifikerte ordninger. Det er krav at bagatellstøtte skal registreres i registeret med eksakt beløp fra 1. januar 2026.⁷⁹

Rapportering i intervaller fører til redusert informasjonsverdi, forringer registerets kvalitet og bruksverdi. En regel om registrering av eksakte beløp også for skatteordninger medfører at åpenheten rundt tildeling av skatte- og avgiftsfordeler blir tilsvarende som for tildeling av andre former for offentlig støtte. Videre er registrering av eksakte beløp en nødvendig forutsetning for at støttegivere kan bruke Støttere registeret til å undersøke tidligere tildelinger, for å gjøre en vurdering av om tildelingen overstiger beløpsgrensen for støttemottaker kan motta (kumulasjonskontroll).⁸⁰

Tildelinger gitt i form av skatte- og avgiftsfordeler registreres i dag i intervaller fordi informasjon om eksakte beløp kan tenkes å gi opplysninger som er underlagt taushetsplikt i henhold til skatteforvaltningsloven § 3-1. Dette kan være personopplysninger eller forretningssensitive opplysninger. Skatteforvaltningsloven § 3-1 gir imidlertid unntak fra taushetsplikt for opplysninger som skal registreres i Støttere registeret.⁸¹

Publisering av tildelt støtte i nøyaktig beløp i stedet for intervaller kan innebære publisering av personopplysninger i ytterst få tilfeller. Se nærmere om dette i høringsnotatets kapittel 3.10, hvor det ikke foreslås et unntak av personvern hensyn. Departementet ser heller ikke behov for unntak av personvern hensyn for skatteordninger.

Departementet foreslår å innføre en regel om at all støtte i form av skatte- og avgiftsfordeler skal registreres i eksakte beløp, jf. forslag til § 9 andre ledd, jf. §§ 4 første ledd bokstav e og 5 første ledd bokstav h.

Departementet ønsker å videreføre plikten støttemottaker har til å rapportere til Skattemyndighetene i forslag til forskrift § 9.

Spørsmål til høringsinstansene:

10. Departementet ber om innspill til sitt forslag om å fjerne terskelen for registrering av tildelinger av skatte- og avgiftsfritak, jf. forslag til forskrift § 9. Vi ønsker spesielt innspill til hvilke konsekvenser det vil ha for de skattepliktige dersom det innføres en registreringsplikt fra første krone. Vi ber om at de skattepliktige under de ulike ordningene som er angitt nedenfor i 3.7.5, gir en utdypende forklaring på hvilke konsekvenser fjerningen av terskel vil få for dem.
11. Departementet ber om innspill til alternative terskelverdier for skatte- og avgiftsordninger.
12. Departementet ber om tilbakemelding på fristen for rapportering av skatte- og avgiftsfordeler, og hvilke konsekvenser dette får for støttemottaker og støtte giver (Skatteetaten), jf. forslag til forskrift § 9.

⁷⁹ Bagatellstøtteforordningen artikkel 6 nr. 1.

⁸⁰ Se mer om kumulasjonskontroll i kapittel 2.3.

⁸¹ Jf. skatteforvaltningsloven § 3-1, som viser til støtteprosessloven § 7 første ledd.

13. Departementet ber om en tilbakemelding på de to alternativene for registrering av differensiert arbeidsgiveravgift basert på regelverket for bagatellmessig støtte.
14. Departementet ber om tilbakemelding på om det er konkrete tilfeller hvor tildelinger av eksakt støttebeløp likevel bør unntas offentlighet.

3.7.5 Liste over skatteordninger som er operativ i inntektsåret 2024

- Redusert elavgift for industrien
- Redusert elavgift for fjernvarmeprodusenter
- Redusert elavgift i tiltakssonen
- Redusert elavgift til produksjon eller omforming av energiprodukt
- Redusert elavgift til skip i næring
- Fritak for NO_x-avgift for virksomheter som har inngått miljøavtale med staten
- Fritak for CO₂-avgift på mineralolje og bensin til bruk som gir kvotepliktige utslipp etter klimakvoteloven
- Redusert CO₂-avgift på gass til bruk som gir kvotepliktig utslipp etter klimakvoteloven
- Delvis fritak for merverdiavgift ved omsetning og leasing av elbiler
- Fritak for avgift på elektrisk kraft av kraft fra fornybare energikilder
- Forsknings- og utviklingskostnader – SkatteFUNN
- Gunstige vindkraftavskrivninger
- Skatteincentivordning for langsiktige investeringer i oppstartsselskap
- Ansattes opsjoner i selskap i oppstarts- og vekstfasen (erstatter tidligere ordning f.o.m inntektsåret 2022)
- Gunstige avskrivningsregler for LNG-anlegget på Melkøya (Snøhvit)
- Differensiert arbeidsgiveravgift
- Differensiert sats på avgift på forbrenning av avfall for kvotepliktig/ikke-kvotepliktig virksomhet

3.8 Øvrige krav

3.8.1 Norges EØS-rettslige forpliktelser

Støttereglene stiller krav om at informasjonen i et støttereister skal være lett tilgjengelig for enhver. Det innebærer blant annet at alle skal kunne laste ned data fra registeret med oversikt over støtte fra år til år, og få tilgang til informasjonen i registeret uten krav til brukerregistrering.

Informasjon om tildelt støtte i registeret må oppbevares i ti år fra den datoen støtten ble tildelt.⁸²

For bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning må medlemsland som benytter et nasjonalt register levere en årlig rapport til ESA fra og med 1. januar 2026. Rapporten skal gi en oversikt over samlet tildelt bagatellmessig støtte. Rapporten skal inneholde informasjon om antall støttemottakere,

⁸² Se for eksempel bagatellstøtteforordningen artikkel 6 nr. 3.

hvor mye støtte som er tildelt totalt, og totalt tildelt støtte per sektor basert på næringskoder.

For notifisert og gruppeunntatt støtte stilles det krav om en mer omfattende årlig rapportering av utbetalt støtte. For notifisert støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning og gruppeunntatt støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning stilles det krav om rapportering hvert andre år.

3.8.2 Gjeldende rett

De EØS-rettslige kravene om allmennhetens tilgang til informasjonen som finnes i registeret følger av forskrift om registrering av offentlig støtte § 6. Her fremgår det også at informasjonen skal lagres i ti år fra tildelingsdatoen.

For årsrapportering til ESA er støttegivere forpliktet til å gjennomføre en årlig rapportering etter ODA-avtalen Protokoll III, del II, artikkel 21, som er tatt inn i norsk rett.

3.8.3 Departementets forslag

Departementet foreslår å beholde dagens bestemmelse om allmennhetens tilgang til informasjon. Departementet foreslår også å beholde dagens bestemmelse om hvor lenge informasjonen må lagres. Forslaget er hjemlet i forslag til ny forskrift § 13. Departementet foreslår at registeropplysningene som utgangspunkt skal være tilgjengelig for offentligheten i registeret i minst ti år, også fjernes, men at det kan gis innsyn i opplysningene etter dette.

For bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning foreslår departementet å benytte Støtteregisteret for offentlig støtte til automatisk innsamling av informasjonen som inngår i rapporten til ESA. Dette vil fremgå av tildelingsbrev til Brønnøysundregistrene for fremtiden.

Departementet ønsker også å benytte Støtteregisteret til å gjennomføre den mer omfattende årsrapporteringen av notifisert støtte, gruppeunntatt støtte, notifisert støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning og gruppeunntatt støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning. Det krever derimot ytterligere arbeid for å vurdere den tekniske gjennomføringen av dette. Departementet foreslår likevel en hjemmel for å pålegge støttegivere å rapportere hva som er utbetalt beløp per støtteordning per år til registeret, for å oppfylle rapporteringsforpliktelsen til ESA. En slik løsning vil kunne redusere den administrative byrden for departementet i arbeidet med årsrapportering. Det kan være aktuelt at forslaget har senere ikrafttredelse enn resten av forskriften, slik at Brønnøysundregistrene kan utarbeide de nødvendige tekniske løsningene. Se forslag til forskrift § 12.

3.9 Særlig om støtte tildelt under koronapandemien

Som nevnt innledningsvis har Stortinget bevilget midler til utvikling av et modernisert støttereister.⁸³ Stortinget viser til at åpenhet om offentlig støtte til næringslivet bidrar til god etterlevelse av regelverk og til å hindre misbruk. Under koronapandemien var det svært mange ulike støtteordninger forvaltet av ulike myndigheter, og flere av ordningene endret vilkår og statsstøtterettslig grunnlag underveis. Dette gjorde det vanskelig å ha den oversikt som er nødvendig for kontrollformål.

Den europeiske revisjonsretten kom nylig med en rapport om EU-kommisjonens tilpasning av statsstøttereister under koronapandemien.⁸⁴ De anbefaler å øke transparensten ved å publisere komplett og nøyaktig informasjon om all offentlig støtte gitt gjennom kriseordninger.

En lærdom fra koronakrisen er at nødvendige støtteordninger må etableres raskt, og at støtte til næringslivet øker samtidig som muligheten for effektiv forhåndskontroll kan reduseres. Et velfungerende register kan legge bedre til rette for mulig kontroll både når tildelingene gjøres, men også for etterkontroll.

Departementet har utarbeidet en liste over støtteordninger og enkelttildelinger gitt utenfor støtteordninger for næringslivet som både er gitt med hjemmel i de midlertidige koronaregelverkene og de midlertidige retningslinjene fra ESA. Liste over de aktuelle støttetiltakene ligger ved som vedlegg til forslag til forskrift, se vedlegg A. Departementet foreslår en plikt for de aktuelle støttegiverne til å registrere støtteordninger, enkelttildelinger under de opplistede ordningene og enkelttildelingene gitt utenfor støtteordninger, slik at formålet med Stortingets bevilgning oppfylles. Noen av støtteordningene hvor det ble gitt koronastøtte var støtteordninger som allerede var løpende ordninger som fikk tilleggsbevilgninger. Det er ikke et krav å registrere støtte gitt før mars 2020.

Alternativet til en forhåndsdefinert liste er å lage en skjønnsmessig bestemmelse hvor hver enkelt støttegiver må vurdere om de har hatt en eller flere støtteordninger som er en del av registreringsplikten. Departementet har valgt å konkretisere hvilke støtteordninger som skal registreres for å klargjøre og forenkle vurderingene av hvilke støtteordninger som skal omfattes av registreringsplikten.

Departementet foreslår en plikt til å registrere alle tildelinger under alle de opplistede støtteordningene og enkelttildelingene gitt utenfor støtteordning, uavhengig av beløp og tidspunkt de ble tildelt. Flere av støtteordningene og enkelttildelingene er allerede registrert i Register for offentlig støtte. Støttetiltakene og tildelingene som allerede er registrert, vil kunne overføres til nytt Støttereister. Under koronapandemien var beløpsteskelen for å registrere enkelttildelinger av støtte på 500 000 euro, noe som

⁸³ Innst. 119 S (2021–2022) s. 50.

⁸⁴ [Special report 21/2024: State aid in times of crisis – Swift reaction but shortcomings in the Commission’s monitoring and inconsistencies in the framework to support the EU’s industrial policy objectives](#)

innebærer at få enkelttildelinger ligger inne i dagens register. Brønnøysundregistrene vurderer at det ikke nødvendigvis er det enkleste å overføre alle ordninger og enkelttildelinger automatisk til det nye registeret, fordi det kan være enklere for den enkelte støttegiver å melde støtteordninger, og enkelttildelinger under disse, maskinelt på nytt. Vi legger derfor til grunn at støttegiverne i stor grad må registrere på nytt, som kan gi noe administrative kostnader. Hvor store disse blir er det vanskelig å si noe om. Det antas at støttegivere vil ha oversikt over hva som er utbetalt under sine støtteordninger. Ved å ikke ha en beløpsterskel vil de kunne sende inn hele oversikter ved innmelding til registeret, gitt at disse er i rett format for registrering. Dette vil kunne være forenklende mot å regne ut terskelverdier og om enkelttildelingene faller innenfor eller utenfor denne.

Det vil være opp til hver enkelt støttegiver om de ønsker å få overført ordninger og enkelttildelinger til nytt register, og kan ta dette i dialog med Brønnøysundregistrene.

Departementet foreslår at støttegiverne gis seks måneders frist fra forskriftsbestemmelsen trer i kraft til å registrere støtteordningene, enkelttildelinger gjort under disse ordningene, og enkelttildelingene gitt utenfor støtteordning, som er listet opp.

Spørsmål til høringsinstansene:

15. Departementet ber høringsinstansene om tilbakemelding på forslaget til hvilke støtteordninger og enkelttildelinger gitt utenfor støtteordning som skal registreres som følge av koronapandemien og forslaget om at alle enkelttildelinger under disse skal registreres uten hensyn til støttebeløpets størrelse, jf. forslag til forskrift § 10.
16. Departementet ber høringsinstansene om tilbakemelding på forslaget om seks måneders frist fra ikrafttredelse av forskriften for å registrere støtte gitt under gitt under koronapandemien, jf. forslag til forskrift § 10.

3.10 Nærmere om behandlingen av personopplysninger

De foreslåtte reglene om registrering i Støtteregisteret vil i all hovedsak gjelde behandling og registrering av opplysninger knyttet til virksomheter, og vil derfor ikke gjelde behandlingen av personopplysninger. Offentlig støtte kan imidlertid også tildeles til fysiske personer som driver økonomisk aktivitet.⁸⁵ Offentlig støtte kan også tildeles enkeltpersonforetak. Enkeltpersonforetak likestilles med en fysisk person når det gjelder behandlingen av personopplysninger på grunn av den tette tilknytningen til innehaver.⁸⁶ Ved registrering av støtte til fysiske personer og enkeltpersonforetak vil forslaget kunne innebære behandling og registrering av personopplysninger. Dette kan i teorien gjelde alle typer støtte.

⁸⁵ Se EFTA Surveillance Authority decision No 3/17/COL of 18 January 2017 amending, for the one-hundred and second time, the procedural and substantive rules in the field of State aid by introducing new Guidelines on the notion of State aid as referred to in Article 61(1) of the Agreement on the European Economic Area [2017/2413] (The Notion of Aid), avsnitt 7 og 8.

⁸⁶ Karnov lovkommentar til Personopplysningsloven, kommentar til artikkel 4 første ledd nummer 1, Eva Jarbekk.

Departementet foreslår i kapittel 3.7.4 at støtte gitt i form av skatte- og avgiftsfritak skal publiseres som eksakt beløp heller enn som intervaller. I visse tilfeller kan registrering av nøyaktig beløp innebære publisering av personopplysninger. Dette kan for eksempel være tilfellet for støtte til regionalt differensiert arbeidsgiveravgift, hos et foretak med én eller få ansatte.⁸⁷ I dette tilfellet kan publisering av nøyaktig beløp kunne være en personopplysning om de ansatte.

Behandlingen av personopplysninger kan utgjøre et inngrep i retten til privatliv etter Grunnloven § 102 første ledd første punktum og Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 8 nr. 1. Offentlige myndigheters lagring av personopplysninger som knytter seg til privatlivet i bestemmelsens forstand, utgjør et inngrep i retten til privatliv etter EMK artikkel 8 nr. 1.⁸⁸ Dette innebærer at utlevering av personopplysninger i de fleste tilfeller må oppfylle kravene i Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Dette betyr blant annet at utleveringen av personopplysninger må ha tilstrekkelig hjemmel, forfølge et legitimt formål og være forholdsmessig.⁸⁹ Se Prop. 166 L (2020–2021) punkt 3.7 for en nærmere redegjørelse av de rettslige rammene for utlevering av personopplysninger.

Behandlingen av personopplysninger må skje i samsvar med reglene om behandling av personopplysninger i forordning (EU) 2016/679 (personvernforordningen), som gjelder som norsk lov, jf. lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) § 1. En «personopplysning» er etter personvernforordningen definert som enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar person.⁹⁰

Opplysningene som registreres i dette tilfellet er organisasjonsnummer for enkeltpersonforetak, og navn og fødselsdato for fysiske personer som ikke er registrert med organisasjonsnummer. For sistnevnte vil støttegiver også samle inn personnummer, men personnummer offentliggjøres ikke. I tillegg vil annen informasjon knyttet til tildelingen som kan regnes som personopplysninger behandles og registreres, inkludert tildelt beløp, tildelingsdato, støtteinstrument og region. For støtte til regionalt differensiert arbeidsgiveravgift registreres informasjon som kan brukes til å regne ut lønnsinformasjon om den enkelte ansatte.

For å kunne behandle personopplysninger, for eksempel ved å samle inn, lagre og registrere opplysningene, må det foreligge et behandlingsgrunnlag.

Behandlingsgrunnlagene er listet opp i personvernforordningen artikkel 6 første ledd bokstav a-f. Bokstav c er særlig relevant i vårt tilfelle. Bokstav c sier at «behandlingen er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse som påhviler den behandlingsansvarlige».

⁸⁷ I øvrige registersøk oppgir ikke Brønnøysundregistrene det eksakte antall ansatte dersom virksomheten har en til fire ansatte. Det vil likevel kunne være mulig å finne frem til antall ansatte ved søk i andre åpne kilder, eller basert på lokalkunnskap.

⁸⁸ Se Amann mot Sveits, saksnr. 27798/95, 16. februar 2000 avsnitt 65 og S. og Marper mot Storbritannia, saksnr. 30562/04 og 30566/04, 4. desember 2008 avsnitt 67.

⁸⁹ EMK artikkel 8 nr. 2 og Rt.2014.1105 avsnitt 28.

⁹⁰ Personvernforordningen artikkel 4 nr. 1.

Det rettslige grunnlaget bør være tydelig og presist, og bruken av det rettslige grunnlaget bør være forutsigbart for personer som omfattes av det.⁹¹

Forskriften om registrering av offentlig støtte oppstiller en plikt for Brønnøysundregistrene til å registrere personopplysninger om fysiske personer, og å samle inn og behandle den informasjonen som er nødvendig for å kunne registrere disse opplysningene. Brønnøysundregistrene må altså behandle opplysningene for å oppfylle en rettslig forpliktelse. For tildelinger av offentlig støtte som overstiger 100 000 euro er det også en EØS-rettslig forpliktelse til å registrere denne informasjonen.

Bagatellstøtteforordningen og bagatellstøtteforordningen for tjenester av allmenn økonomisk betydning innebærer en EØS-rettslig forpliktelse til å registrere all tildelt bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning.⁹² Både bagatellstøtteforordningen og bagatellstøtteforordningen for tjenester av allmenn økonomisk betydning åpner imidlertid for pseudonymisering (å erstatte personlige identifikatorer med pseudonymer) der dette er nødvendig for å ivareta personvernet.⁹³

Artikkel 6 nr. 1 bokstav e kan også utgjøre et aktuelt behandlingsgrunnlag. Behandlingen er lovlig dersom den er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt. Departementet vurderer at det er i allmennhetens interesse å sikre offentlighet rundt tildelinger av offentlig støtte.

Det følger av både bokstav c og e at behandlingen må være «nødvendig». Registrering av navn og fødselsdato vil etter departementets vurdering være nødvendig for å kunne entydig identifisere hvem som mottar støtte i de tilfellene hvor støttemottaker ikke er registrert med noe enhets- eller organisasjonsnummer. Behandling av personnummer, uten at denne informasjonen publiseres, er også nødvendig for å sikre en entydig identifikasjon av støttemottaker. Registrering av tildelt beløp, tildelingsdato m.m. er også nødvendig for at allmennheten skal kunne få innsyn i tildelt tilskudd. Det samme vil gjelde for organisasjonsnummer og informasjon om støttetildelingen for enkeltpersonforetak. Publisering av eksakt beløp for støtte gitt i form av skatte- og avgiftsfritak er nødvendig for at registeret skal gi komplett informasjon.

Opplysningene kan bare benyttes til de formålet de er samlet inn for (krav om formålsbegrensning).⁹⁴ Formålet er å sikre åpenhet om offentlig støtte og oppfylle våre EØS-rettslige krav. Registrering av informasjon som gjør at man kan identifisere hvem

⁹¹ Se blant annet personvernforordningen foralepunkt 41.

⁹² Bagatellstøtteforordningen artikkel 6 nr. 1 og bagatellstøtteforordningen for tjenester av allmenn økonomisk betydning artikkel 6 nr. 1.

⁹³ Bagatellstøtteforordningen artikkel 6 nr.1 og bagatellstøtteforordningen for tjenester av allmenn økonomisk betydning artikkel 6 nr. 1.

⁹⁴ Personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b.

som har fått støtte, og hvor mye støtte personen har mottatt, er nødvendig for å sikre åpenhet og kontroll med tildelingen.

Behandlingen av personopplysninger må også følge kravene til dataminimering.⁹⁵ Det innebærer at Brønnøysundregistrene bare kan motta og registrere personopplysninger som er relevante og nødvendige for å sikre kontroll av den tildelte støtten er lovlig. De nevnte personopplysningene går etter departementets vurdering ikke utover det som er nødvendig for å kunne føre kontroll med at støtten er lovlig tildelt.

Opplysningene kan ikke lagres lenger enn nødvendig for formålet opplysningene ble samlet inn for.⁹⁶ Det følger av gruppeunntaksforordningen, bagatellstøtteforordningen ESAs retningslinjer for offentlig støtte og EØS-rettslige regler om støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning at opplysningene skal lagres i minst ti år.⁹⁷ Det samme følger av støtteprosessloven §§ 3 og 8. Arkivloven § 6, jf. personopplysningsloven § 8, jf. artikkel 5 nr. 1 bokstav b og e, stiller også krav til arkivering av informasjon.

Bruk av fødselsnummer og andre entydige identifikatorer må oppfylle kravene i personopplysningsloven § 12 første ledd, i tillegg til personvernforordningen artikkel 6. Bestemmelsen sier at fødselsnumre og andre entydige identifikatorer bare kan behandles når det er saklig behov for sikker identifisering og metoden er nødvendig for å oppnå slik identifisering. Det er flere momenter som taler for at behov for å bruke entydige identifikasjonsmidler. Registeret benyttes for å vurdere om støttemottakere har rett på støtte, og sammenblanding av informasjon kan føre til at en støttemottaker urettmessig får avslag på sin søknad om offentlig støtte. I tillegg er korrekt informasjon nødvendig for at registeret skal inneholde korrekt informasjon og oppfylle sitt kontrollformål. Av de samme grunner er det etter departementets vurdering også nødvendig å benytte fødselsnummer.

Departementet har vurdert om det er behov for pseudonymisering av tildelinger av bagatellmessig støtte til fysiske personer. Pseudonymisering erstatter individuelle kjennetegn med et pseudonym, men som likevel gir unik informasjon om hvert enkelt element. Departementet har vurdert at det ikke er ønskelig å åpne for pseudonymisering av informasjonen i dette tilfellet. For det første vil ofte øvrig informasjon i registeret innebære at den aktuelle personen fortsatt kan identifiseres, for eksempel basert på næringskode og region. For det andre er et av formålene med registreringsplikten er at konkurrenter skal kunne få informasjon som gir grunnlag for å klage på mulig ulovlig støtte. Dette formålet lar seg vanskelig gjennomføre hvis det ikke er mulig å identifisere hvem som er støttemottaker. Navn og fødselsdato er omfattet ikke av listen over særlige kategorier av personopplysninger. Departementet foreslår derfor ikke noen bestemmelser

⁹⁵ Personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav c.

⁹⁶ Personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav c og e.

⁹⁷ Se for eksempel gruppeunntaksforordningen artikkel 9 fjerde ledd og klima- og miljøstøtteretningslinjene avsnitt 61.

om pseudonymisering, men ber om tilbakemelding på om det er nødvendig i visse situasjoner.

Departementet ser for øvrig ikke at det er behov for særskilt regulering av personopplysningene utover det som følger av personopplysningsloven.

4 Forslag til endringer i støtteprosessloven

4.1 Innledning

Støtteprosessloven gir regler om hvilke prosesser som må følges ved tildeling av offentlig støtte. I dette høringsnotatet foreslår departementet først og fremst endringer i forskrift. Forskriften foreslås hjemlet i støtteprosessloven § 7. Støtteprosessloven § 7 gir støttegivere en plikt til å registrere tildelt offentlig støtte, og åpner for at departementet kan fastsette nærmere regler i forskrift. Departementet foreslår mindre justeringer i støtteprosessloven som skal gi hjemmel til å gjøre de ønskede endringene i forskrift.

For å kunne bruke støttere registeret til kumulasjonskontroll er det viktig at støttegivere kan stole på informasjonen i registeret. Departementet foreslår derfor at det burde innføres en regel om prioritet i støtteprosessloven § 7 andre ledd som innebærer at de som er først ute med å registrere støttetildeling i registeret får forrang i vurdering av om det er gitt ulovlig støtte.

4.2 Hjemmel for å registrere støtteordninger

4.2.1 Gjeldende rett

Støtteprosessloven § 7 første ledd gir støttegivere en plikt til å registrere enkelttildelinger i Støttere registeret. Bestemmelsen i § 7 andre ledd gir hjemmel til å gi utfyllende regler i forskrift. Dagens forskrift om registrering av offentlig støtte er hjemlet i denne bestemmelsen. Forskriftshjemmelen gir departementet hjemmel til å fastsette en forskrift om registrering av offentlig støtte og bagatellmessig støtte.

4.2.2 Departementets forslag

Støtteprosessloven § 7 pålegger støttegiver å registrere enkelttildelinger. Departementet viser til vurderingen i kapittel 3.2, der det foreslås å registrere informasjon om støtteordninger for alle typer støtte. Det er uklart om støtteprosessloven § 7 andre ledd åpner for at departementet kan regulere støtteordninger i forskrift. Departementet foreslår derfor å presisere dette i lovbestemmelsen. I tillegg foreslår departementet enkelte endringer i utformingen av bestemmelsen for å gjøre bestemmelsen mer pedagogisk.

4.3 Konsekvensen av manglende registrering – bør det innføres en regel om prioritet for registrert støtte

4.3.1 Bakgrunn

Et støttereister som kan brukes til kumulasjonskontroll vil kunne være effektivitetsbesparende både for både støttegiver og støttemottakere. Reglene om kumulasjonskontroll sier noe om hvor mye støtte ett enkelt foretak kan motta totalt. Det er ulike vilkår og bestemmelser for hvor mye støtte som lovlig kan tildeles i de ulike regelverkene for offentlig støtte. Det er støttegiver som har ansvar for å kontrollere at de ikke gir mer støtte til et foretak enn det regelverket tillater. Se mer om kumulasjonsreglene i kapittel 2.3.

For å være sikker på at kumulasjonsreglene ikke er brutt må støttegiver i dag hente inn informasjon fra støttemottaker om hva den har fått i støtte i forbindelse med søknadsbehandling. En alternativ og enklere løsning til å måtte hente inn informasjon fra støttemottaker er å kunne finne denne informasjonen helt eller delvis i Støttereisteret. For å kunne stole på informasjonen i Støttereisteret må den være riktig og oppdatert, støttegiver kan ikke risikere at støtten blir ulovlig hvis informasjonen i Støttereisteret senere er feil. Her kan det innføres en regel om prioritet for opplysninger i registeret, for å kunne forhindre at de som stoler på registeret tildeler ulovlig støtte.

4.3.2 Norges EØS-rettslige forpliktelser

De EØS-rettslige støttereiglene oppstiller en plikt for norske myndigheter til å overholde kumulasjonsreglene.⁹⁸ Dersom norske myndigheter har tildelt mer støtte enn tillat, og derfor har tildelt ulovlig støtte, har norske myndigheter en selvstendig plikt til å kreve støtten tilbakeført. Det er imidlertid opp til norske myndigheter å regulere hvilken støttegiver som anses for å ha tildelt støtten først. Motsatt kan norske myndigheter regulere hvem som regnes for å ha tildelt støtten sist, og som derfor har tildelt ulovlig støtte hvis kumulasjonsreglene ikke overholdes.

Hvis norske myndigheter unnlater å gi nasjonale regler på området, følger det av støttereiglene at den som tildeler støtten først har prioritet. Det innebærer at det er uten betydning hvem som har registrert støtten i Støttereisteret først.

4.3.3 Gjeldende rett

Spørsmålet er ikke uttrykkelig regulert i norsk rett.

4.3.4 Departementets forslag

Departementet foreslår at det innføres en regel om å gi prioritet til den støttegiveren som har registrert støtten i Støttereisteret først, i støtteprosessloven § 7 andre ledd. Forslaget

⁹⁸ Se blant annet gruppeunntaksforordningen artikkel 8 nr. 3, bagatellstøtteforordningen artikkel 5 og bagatellstøtteforordningen for tjenester av allmenn økonomisk betydning artikkel 5.

om prioritet for registrert støtte gjelder for alle former for registerpliktig støtte etter forskrift om registrering av offentlig støtte. Dette omfatter notifisert støtte, gruppeunntatt støtte, bagatellmessig støtte og alle formene for støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning. Departementet vurderer det som hensiktsmessig å ha bestemmelsen i lov i stedet for i forskrift, fordi det innebærer en grunnleggende endring av rettstilstanden på støtteområdet.

Som forklart i kapittel 2.3 om kumulasjonskontroll er det beløpsgrenser for hvor mye offentlig støtte et foretak kan få. Støttegiver har et ansvar for å sørge for at støtten som gis er innenfor disse beløpsgrensene, hvis ikke vil støtten være ulovlig. En regel om prioritet betyr at den som registrerer støtten i Støttereisteret først regnes som å ha tildelt støtten til støttemottaker først. Dette er en praktisk regel der det er spørsmål om hvilken støttegiver som har gitt en støttemottaker mer støtte enn hva som er lov etter beløpsgrensene og hvem som skal kreve eventuell ulovlig støtte tilbake fra støttemottakeren. Den støttegiveren som har registrert støtten først har prioritet. Det blir da den andre støttegiveren som kan måtte kreve tilbake støtten helt eller delvis fra støttemottaker. Det er en forutsetning for prioritetsregelen at den offentlige støtten er forenelig støtte etter EØS-avtalen.

Et eksempel er der støttegiver A og B gir støttemottaker C støtte. Hvis A og B gir C støtte, men kun B registrerer tildelingen, vil A måtte kreve støtte tilbake dersom C har fått mer støtte enn hva kumulasjonsreglene tillater.

Hvis to støttegivere har tildelt støtte innenfor registreringsfristen på 20-virkedager, vil det fortsatt være den som har registrert på det tidligste tidspunktet av de to som blir prioritert. Departementet har vurdert om det burde vært en kortere frist for å registrere støtte, men konkludert med at det ikke nødvendigvis gir en bedre løsning. Departementets forslag er en løsning der støttegiver skal gis insentiv til å registrere støtte så raskt som mulig, men senest innen 20 virkedager.

Formålet med prioritetsregelen er at støttegivere skal kunne stole på at informasjonen i registeret er riktig. Å kunne bruke registeret som er oppslagsverk før støttetildeling vil kunne spare tid og saksbehandling for støttegiver. I de tilfeller hvor støttegiver ser at støttemottaker allerede har mottatt støtte vil Støttereisteret gi god informasjon om hvilke tildelinger støttegiver eventuelt må undersøke nærmere for å unngå at det gis støtte til de samme kostnadene ut over det som er lov. Registeret vil blant annet ha informasjon om formålet med støtten, hva som er utbetalt og lenke til vedtak fra ESA eller nettsidene til støttegiver om støtten. Forhåpentligvis er dette nok informasjon til å vurdere kumulasjonsreglene. Støttegiver vil likevel ha behov for å hente inn noe informasjon, som om støttemottaker er en del av et konsern, for å vurdere foretaksvilkåret.

Alternativet til en regel om prioritet er at den som har tildelt støtten først, er best i rett, uavhengig av om støtten er registrert i Støttereisteret eller ikke. Da er det støttegiveren som har tildelt støtten sist som må kreve støtten tilbakebetalt. Departementet vurderer at en prioritetsregel er en bedre løsning for registeret. En regel om prioritet til den støttegiveren som registrerer støtten først bidrar til effektivisering og et mer komplett og oppdatert register, fordi støttegiver må innhente mindre informasjon fra støttemottaker. En slik regel vil også gi støttegiver et insentiv til å overholde registreringsplikten.

Allmennheten, som pressen, vil nyte godt av at det er mer oppdatert informasjon om bruk av offentlige midler.

En prioritetsregel gir etter departementets vurdering også et klart skjæringspunkt for hvilken tildeling som har prioritet og hvilken støttegiver som skal kreve tilbake støtte ved brudd på kumulasjonsreglene. Forslaget om at den støttegiveren som har registrert støtten først gis prioritet ved kumulasjonskontroll påvirker ikke hva som regnes som tildelingstidspunktet i andre henseender, for eksempel ved spørsmål om tidspunkt for beregning av renter ved tilbakebetaling av ulovlig støtte.

Det er vurdert å gi støtte gitt som statlige skatte- og avgiftsfordeler prioritet foran andre støtteformer i registeret. Av hensyn til registerets troverdighet og at denne typen støtte i praksis sjelden vil gjelde de samme kostnadene som andre former for støtte, har departementet vurdert at det ikke bør innføres en slik regel.

Spørsmål til høringsinstansene:

17. Departementet ber høringsinstansene innspill på forslaget om at den støttegiveren som *registrerer* støttetildeling i registeret først, skal anses for å ha *tildelt* støtten først, jf. forslag til ny støtteprosesslov § 7 andre ledd.
18. Departementet ber om tilbakemelding på om det ville vært hensiktsmessig med unntak fra prioritetsregelen for registrering av støttetildelinger gitt som skatte- eller avgiftsfordeler.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

5.1 Innledning

Endringene beskrevet i kapitlene over innebærer en utvidet registreringsplikt, ved at terskelen for registrering av offentlig støtte fjernes og at det innføres et register for bagatellmessig støtte og støtte til foretak som utfører tjenester av allmenn økonomisk betydning. En utvidelse av registreringsplikten kan ha flere økonomiske konsekvenser både for støttegivere, støttemottakere og Brønnøysundregistrene.

5.2 Utvidet registreringsplikt gir gevinster i form av økt åpenhet og tillit

Som departementet viser til innledningsvis vil et mer velfungerende, oppdatert og utfyllende register være viktig ut fra både demokrati- og kontrollhensyn. En utvidelse av plikten til å registrere informasjon om støtteordninger og enkelttildelinger bidrar til økt åpenhet og tillitt rundt bruken av offentlige midler og reduserer risikoen for at offentlig støtte blir bevilget i strid med statsstøtteregelverket. Gevinster i form av økt åpenhet vil komme flere ulike aktører til gode.

Gevinster for offentlig forvaltning

Mer åpenhet rundt forvaltningen av offentlig støtte kan gi effektivitetsgevinster, fordi det gjør det lettere for støttegivere å forsikre seg om at støttetildelingene er i tråd med

regelverk og formålet til støtten. Åpenhet gir også offentlige myndigheter og allmennheten en mulighet til å følge med og kontrollere bruken av offentlige midler. Endringene som er foreslått vil også kunne øke tilliten til offentlig forvaltning blant både bedrifter og befolkningen ellers.

Gevinster for media, forskere mv.

Journalister, forskere og andre med interesse for informasjonen som kan hentes ut av Støttereisteret vil kunne få bedre og enklere tilgang til data på bruken av offentlige midler. Det vil gjøre det mindre ressurskrevende for disse aktørene enn å framskaffe denne informasjonen på andre måter, som ved å begjære innsyn i offentlige dokumenter. Aktører som journalister og forskere vil så kunne bruke informasjonen til å utføre sine samfunnsoppdrag.

Gevinster for næringslivet

Økt åpenhet om tildelinger av offentlig støtte bidrar også til at virksomheter får bedre mulighet til å undersøke om deres konkurrenter har fått tildelt støtte i tråd med regelverket.

5.3 Økonomiske kostnader for støttegivere

Bakgrunn

Endringene i reglene for registrering av støtte kan karakteriseres som samfunnsøkonomisk lønnsomt dersom gevinstene overstiger summen av alle kostnader.⁹⁹ Derfor må omfanget av gevinstene knyttet til økt åpenhet og tillit vurderes relativt til endringenes samlede kostnader. Overordnet sett vil en utvidet registreringsplikt gi økte administrative kostnader for støttegiver.

Støttegivere plikter å sende inn informasjon om støttetildelinger som overstiger gjeldende terskel, og de vil derfor bli berørt av utvidelsen av registreringsplikten. Siden opprettelsen av Registeret for offentlig støtte i 2016 har støttegivere måttet sørge for å ha systemer for innsending av opplysninger om støttetildelinger over gjeldende terskelverdi. Støttegivere kan være av ulik karakteristika med tanke på størrelse, type støtteordninger de forvalter også videre. Derfor drøfter departementet endringenes påvirkning på de ulike støttegiverne under.

Kostnader for støttegivere i det næringsrettede virkemiddelapparatet

For Enova, Innovasjon Norge, Norges Forskningsråd og andre aktører i det næringsrettede virkemiddelapparatet vurderes endringene å føre til lave økninger i administrative kostnader. Disse støttegiverne forvalter ulike typer tilskuddsordninger, og det forutsettes at de allerede har etablert effektive systemer for innrapportering av tilskudd i andre databaser (eksempelvis Statistikkbanken for næringspolitiske virkemidler), uten at dette har medført betydelige økninger i deres administrative kostnader. I dialogmøter med Brønnøysundregistrene har enkelte av disse støttegiverne gitt uttrykk for at de er positive

⁹⁹ I Finansdepartementets rundskriv R-109 defineres et tiltak som samfunnsøkonomisk lønnsomt dersom betalingsvilligheten for alle tiltakets nyttevirksomheter er større enn summen av kostnadene.

til at terskelverdien for registrering av offentlig støtte fjernes. De understreker imidlertid viktigheten av gode innrapporteringsløsningene. Hvor store de administrative kostnadene vil bli avhenger av innrapporteringsløsningene, se nærmere i drøftelsen i kapittel 5.4 under.

Kostnader for andre støttegivere i staten

Statlige støttegivere er primært det næringsrettede virkemiddelapparatet. Utover dette kan det være tilfeller hvor det er statlige støttegivere, som departementene eller underliggende etater. For disse vil de administrative kostnadene kunne øke, fordi de sannsynligvis ikke tildeler støtte i en skala hvor det vil lønne seg å utvikle egne løsninger for å sende over støtteordninger og enkelttildelinger maskinelt til Brønnøysundregistrene. Disse vil kunne sende støtteordningene gjennom Altinn-skjema, hvor det kan sendes inn opptil 50 innmeldinger av gangen.

Kostnader for Skatteetaten

Ved å fjerne terskelen for rapporteringsplikt vil Skatteetaten motta flere RF-skjema. Skatteetaten anslår at å fjerne terskelen vil medføre merkostnader på 2 millioner kroner årlig. Det vil også kunne medføre kostnader til veiledning om rapportering av skatte- og avgiftsfritak til Skatteetaten.

For Skatteetaten vil det også oppstå kostnader for å utvikle en beregningsmodul for opplysningene i a-meldingen, for å kunne innrapportere støtte fra ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Skatteetaten anslår at det vil være en kostnad på 3 millioner kroner for å utvikle en systemløsning som kan håndtere dette, i tillegg til 600 000 kroner årlig for drift av systemet.

Kostnader for fylkeskommuner og kommuner

For kommuner og fylkeskommuner kan det bli økte økonomiske kostnader ut over de tildelingene som skal registreres i dag. Det er vanskelig å tallfeste økningen i administrative kostnader, hovedsakelig fordi det er ukjent hvor mange kommuner som tildeler bagatellmessig støtte og i hvilket omfang.

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) har i samarbeid med KS og KS Digital inngått en samarbeidsavtale om å videreutvikle regionalforvaltning.no, til et felles digitalt system for offentlig tilskuddsforvaltning.

I første omgang skal systemet erstatte dagens regionalforvaltning.no, som er et fagsystem for å forvalte regionalpolitiske tilskuddsordninger i kommunesektoren og KDD. På sikt skal systemet kunne håndtere langt flere tilskuddsordninger i statlig og kommunal sektor.

Målet med plattformen er å gi både søker om støtte og forvalter en vesentlig bedre og sømløs tilskuddsforvaltning, gjennom standardisering, effektivisering, integrasjoner og automatisering. Det nye systemet skal eies, driftes og vedlikeholdes av kommunal sektor. Det forventes at det nye systemet vil være klart i løpet av 2026.

Kommunene bruker systemet i dag til blant annet forvaltning av kommunale næringsfond. Gitt at kommunene tar i bruk den nye løsningen som følge av registreringsplikten, skal de samlede konsekvensene for kommunesektoren, både administrative og økonomiske, være relativt lave.

Kostnader for støttemottakerne

Selv om det i praksis er støttegiverne som plikter å registrere tildelte beløp, påløper det også administrative kostnader for støttemottakere ved at de er nødt til å oppbevare informasjon om bevilgninger av tildelt beløp under gjeldende terskel slik at samlet støtte ikke overstiger gjeldende beløpsgrenser.¹⁰⁰ Utvidelsen av registreringsplikten til å omfatte bagatellmessig støtte og bagatellmessig støtte til foretak som utøver tjenester av allmenn økonomisk betydning, gir mer komplette registre for offentlig støtte. Det betyr at støttemottakerne ikke lenger trenger å bruke like mye tid på å dele informasjon om mottatt bagatellstøtte med støttegiver før de mottar ny bagatellmessig støtte.

Dersom terskelen for å registrere skatte- og avgiftsfordeler fjernes, vil det medføre økt rapporteringsplikt og økte administrative kostnader for støttemottaker, det vil si de skatte- eller avgiftspliktige selv. I utgangspunktet bør alle støttemottakere i dag beregne mottatt støtte for å undersøke om det er omfattet av registreringsplikten. Da vil det også påløpe økte kostnader i form av at støttemottakerne nå må foreta beregninger av støttebeløp og rapportere støtten til Skatteetaten.

Kostnader for Brønnøysundregistrene

Brønnøysundregistrene forvalter det nye Støttereisteret, og det vil være en økt kostnad for dem i tilknytning til drift av registeret, i tillegg til kostnaden ved opprettelse av det nye registeret. Stortinget bevilget 22,6 millioner kroner til utvikling av prosjektet i 2022, og har bevilget ytterligere midler til prosjektet i 2024 og 2025. Det totale beløpet Brønnøysundregistrene har brukt til utvikling av registeret er 32,8 millioner kroner.¹⁰¹

5.4 Kostnader avhenger av utformingen av støttereister og innrapporteringsløsninger

Utformingen av Støttereisteret og innrapporteringsløsninger spiller en viktig rolle i hvordan støttemottakere og -givere påvirkes av at terskelen for rapportering av støtte fjernes. Hvis systemene for innrapportering er enkle å bruke, intuitive og tilgjengelige, vil de redusere den administrative byrden og kostnadene for alle involverte aktører.

Brønnøysundregistrene utvikler løsninger for Støttereisteret som tilrettelegger for både manuell innrapportering ved bruk av Altinn-skjema og maskinell innsending fra fagsystem. Innrapportering av støttetildelinger fra fagsystem vil skje via API og basere seg på et eget endepunkt mot Brønnøysundregistrene.

Støttegivere som ikke har systemer som støtter opp om maskinell overføring av data, kan benytte et nytt Altinn-skjema som tillater samlet rapportering av flere enkelttildelinger. Det kan benyttes en CSV-fil for opplasting av tildelingsdata i Altinn-skjemaet.

¹⁰⁰ Det er krav om at støttegiver skal oppbevare opplysninger over tildelt bagatellmessig støtte i 10 år. Det samme kravet gjelder for oppbevaring av dokumenter som viser at støttetildelinger er gitt i tråd med gruppeunntaksforordningen.

¹⁰¹ Innst. 119 S (2021–2022) s. 50.

I Altinn-skjemaet kan støttegiver velge mellom å fylle ut inntil 50 støttetildelinger manuelt eller laste opp en CSV-fil som kan inneholde inntil 500 støttetildelinger. Før innsendelse kjøres det maskinell kontroll av de innlagte dataene opp mot den informasjon som er registrert om støtteordningen, og støttegiver vil få tilbakemelding dersom det er feil som må rettes opp.

Løsningene som Brønnøysundregistrene utvikler vil gi flere alternativer til innrapportering av offentlig støtte. Det at flere støttegivere kan benytte seg av maskinell rapportering gjør at mer informasjon innrapporteres automatisk. Samtidig vil den manuelle løsningen muliggjøre innmelding av flere støttetildelinger i samme skjema, og kan på den måten bidra til at støttegivere klarer å håndtere en større mengde registreringspliktige tildelinger uten at de administrative kostnadene blir for høye relativt til gevinstene av at registreringsplikten utvides.

Støttegiver vil kunne registrere støtteordninger selv i det nye registeret. Dette vil være tidsbesparende, fordi det i dag har vært departementet som melder inn støtteordninger. Departementet har fått tilbakemelding på at støttegivere ofte må gjøre endringer i støtteordninger etter at de er registrert. Det vil derfor spare tid og kostnader at støttegiver kan melde inn støtteordninger selv. Mye av informasjonen i støtteordningene vil kunne gjenbrukes når det registreres enkelttildelinger på støtteordningen, som også vil være tidsbesparende. Det vil også spare tid at ESA-ID og gruppeunntaks-ID sendes direkte til Brønnøysundregistrene, som så legger det inn på støtteordningene fortløpende.

6 Forslag til lov om endringer i lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven)

Lov om endringer i lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven)

I lov 4. mars 2022 nr. 7 om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte gjøres følgende endringer:

§ 7 skal lyde:

§ 7. Registreringsplikt

Støttegiver skal registrere opplysninger om tildelt støtte i Støttere registeret.

Registreringsplikten gjelder opplysninger om

- a. støtteordninger*
- b. enkelttildelinger innenfor en støtteordning*
- c. enkelttildelinger utenfor en støtteordning.*

Når to eller flere støttegivere har registrert enkelttildelinger av registreringspliktig støtte i Støttere registeret, går den enkelttildelingen foran som først ble registrert ved vurderingen av mulig ulovlig støtte.

Departementet kan gi forskrift om omfanget av og innholdet i registreringsplikten og på hvilket tidspunkt registreringsplikten inntreffer.

II

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Departementet kan gi nærmere overgangsbestemmelser.

7 Forslag til forskrift om registrering av offentlig støtte i Støttereisteret

Forskrift om registrering av offentlig støtte i Støttereisteret

Hjemmel: Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet i medhold av lov 4. mars 2022 nr. 7 om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte § 7 tredje ledd.

§ 1 *Formål*

Formålet med forskriften er å sikre allmenheten tilgang til informasjon om støtteordninger og enkelttildelinger av offentlig støtte. Formålet er videre å sikre overholdelse av de registreringsforpliktelsene som følger av EØS-avtalens regler om offentlig støtte.

§ 2 *Støttegivers registreringsplikt*

Støttegiver skal registrere informasjon om støtteordninger og tildelt støtte i Støttereisteret. Plikten gjelder følgende støtte:

- a. Notifisert støtte: Offentlig støtte som er notifisert og godkjent av EFTAs overvåkingsorgan med hjemmel i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 2 eller nr. 3 eller med grunnlag i organets retningslinjer til samme bestemmelse.
- b. Gruppeunntatt støtte: Offentlig støtte som omfattes av EØS-avtalen artikkel 61 nr. 1 og gitt etter regler om gruppeunntatt støtte i EØS-avtalens vedlegg XV nr. 1j.
- c. Bagatellmessig støtte: Offentlig støtte etter regler i EØS-avtalens vedlegg XV nr. 1ea.
- d. Notifisert støtte til foretak som utfører tjenester av allmenn økonomisk betydning: Offentlig støtte som er notifisert og godkjent av EFTAs overvåkingsorgan med hjemmel i EØS-avtalen artikkel 59 nr. 2 og som er godkjent av EFTAs overvåkingsorgan med grunnlag i samme bestemmelse, eller med grunnlag i organets retningslinjer til samme bestemmelse.
- e. Gruppeunntatt støtte til foretak som utfører tjenester av allmenn økonomisk betydning: Offentlig støtte i henhold til EØS-avtalen artikkel 61 nr. 1 og i samsvar med regler i EØS-avtalens vedlegg XV nr. 1h.
- f. Bagatellmessig støtte til foretak som utfører tjenester av allmenn økonomisk betydning: Offentlig støtte etter regler i EØS-avtalens vedlegg XV nr. 1ha.
- g. Øvrig godkjent støtte: Støtte som ikke er notifisert, men senere godkjent av EFTAs overvåkingsorgan med hjemmel i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 2 eller nr. 3, artikkel 59 nr. 2 eller med grunnlag i organets retningslinjer til disse bestemmelsene.

§ 3 *Hvilke opplysninger som skal registreres om støtteordninger*

For støtteordninger skal støttegiver registrere følgende opplysninger:

- a. støttegivers navn og organisasjonsnummer
- b. navn på støtteordning
- c. EØS-rettslig grunnlag
- d. formål

- e. type støtteinstrument
- f. næringssektor
- g. varighet
- h. årlig budsjett eller garantibeløp der det er gitt garantier i norske kroner
- i. totalt budsjett eller garantibeløp for støtteordningen i norske kroner
- j. lenke til beskrivelse av støtteordningen hos støttegiver
- k. region

For støtteordninger etter § 2 bokstavene a, b, d, e og g skal støttegiver også registrere følgende opplysninger:

- a. hvis aktuelt, etter hvilke retningslinjer EFTAs overvåkningsorgan har godkjent støtteordningen
- b. engelsk navn på støtteordningen
- c. om støtteordningen gjelder små, mellomstore eller store foretak, slik definert i forordning (EU) nr. 651/2014 vedlegg I.

For støtteordninger etter § 2 bokstav a, d og g skal støttegiver registrere ESA-ID, lenke til EFTAs overvåkningsorgans vedtak på EFTAs overvåkningsorgans hjemmesider og vedtaksdato.

For støtteordninger etter § 2 bokstav b skal støttegiver registrere gruppeunntaks-ID, lenke til gruppeunntaksskjema på EFTAs overvåkningsorgans hjemmesider og meldingsdato.

§ 4 Hvilke opplysninger som skal registreres om enkelttildelinger innenfor en støtteordning

For enkelttildelinger innenfor en støtteordning skal støttegiver registrere følgende opplysninger:

- a. støttegivers navn og organisasjonsnummer
- b. støttemottakers navn og organisasjonsnummer, fødselsnummer eller d-nummer
- c. næringssektor som støttemottaker opererer i
- d. tildelingsdato
- e. tildelt beløp eller garantibeløp der det er gitt garantier i norske kroner
- f. type støtteinstrument
- g. navn på støtteordning tildelingen er gitt under
- h. EØS-rettslig grunnlag
- i. formål
- j. region hvor støttemottaker bruker støtten
- k. kommune hvor støttemottaker bruker støtten
- l. for støtte etter § 2 bokstav c og f: om støtten er gitt for å dekke spesifikke kostnader eller om støtten er gitt som uspesifisert støtte.

For enkelttildelinger innenfor støtteordninger etter § 2 bokstav a, b, d, e og g skal støttegiver også registrere følgende opplysninger:

- a. hvis det er et vilkår for å tildele støtten, om støttemottaker er et lite, mellomstort eller stort foretak, slik definert i forordning (EU) nr. 651/2014 vedlegg I
- b. hvis aktuelt, etter hvilke retningslinjer EFTAs overvåkningsorgan har godkjent støtteordningen.

Tildelt beløp i norske kroner beregnes etter den offisielle valutakursen som er fastsatt av EFTAs overvåkningsorgan på tildelingstidspunktet.

§ 5 Hvilke opplysninger som skal registreres om enkelttildelinger utenfor støtteordning

For enkelttildelinger utenfor støtteordning skal støttegiver registrere følgende opplysninger:

- a. støttegivers navn og organisasjonsnummer
- b. støttemottakers navn og organisasjonsnummer, fødselsnummer eller d-nummer
- c. navn på enkelttildelingen
- d. EØS-rettslig grunnlag
- e. tildelingsdato
- f. formål
- g. type støtteinstrument
- h. tildelt beløp eller garantibeløp der det er gitt garantier i norske kroner
- i. næringssektor som støttemottaker opererer i
- j. lenke til beskrivelse av enkelttildelingen hos støttegiver
- m. region hvor støttemottaker bruker støtten
- n. kommune hvor støttemottaker bruker støtten
- k. for støtte etter § 2 bokstav c og f: om støtten er gitt for å dekke spesifikke kostnader eller om støtten er gitt som uspesifisert støtte.

For enkelttildeling utenfor støtteordning etter § 2 bokstav a, b, d, e og g skal støttegiver også registrere følgende opplysninger:

- a. hvis aktuelt, etter hvilke retningslinjer EFTAs overvåkningsorgan har godkjent enkelttildelingen
- b. engelsk navn
- c. hvis det er et vilkår for å tildele støtten, om støttemottaker er et lite, mellomstort eller stort foretak, slik definert i forordning (EU) nr. 651/2014 vedlegg I.

For enkelttildelinger utenfor støtteordning etter § 2 bokstav a, d og g skal støttegiver registrere ESA-ID, lenke til EFTAs overvåkningsorgans vedtak på EFTAs overvåkningsorgans hjemmesider og vedtaksdato.

For enkelttildelinger utenfor støtteordning etter § 2 bokstav b skal støttegiver registrere gruppeunntaks-ID, lenke til gruppeunntaksskjema på EFTAs overvåkningsorgans hjemmesider og meldingsdato.

Tildelt beløp i norske kroner beregnes etter den offisielle valutakursen som er fastsatt av EFTAs overvåkningsorgan på tildelingstidspunktet.

§ 6 Frist for registrering av opplysninger om støtteordninger

Støttegiver skal registrere opplysninger om støtteordninger etter § 3 første og andre ledd innen 20 virkedager etter iverksettelse.

Støttegiver skal registrere opplysninger om støtteordninger etter § 3 tredje og fjerde ledd innen seks måneder etter iverksettelse.

§ 7 Frist for registrering av enkelttildelinger innenfor en støtteordning

For enkelttildelinger innenfor en støtteordning skal støttegiver registrere opplysninger etter § 4 til Støtteregisteret innen 20 virkedager etter at støtten er tildelt.

§ 8 Frist for registrering av enkelttildelinger utenfor støtteordning

For enkelttildelinger utenfor støtteordning skal støttegiver registrere opplysninger etter § 5 første og andre ledd innen 20 virkedager etter at støtten er tildelt.

Støttegiver skal registrere opplysninger om enkelttildelinger utenfor støtteordning etter § 5 tredje og fjerde ledd innen seks måneder etter at støtten er tildelt.

§ 9 Registrering av statlige skatte- og avgiftsfordeler

Støttemottaker som mottar en skatte- og avgiftsfordel etter § 2 plikter å rapportere inn fordelene til skattemyndighetene. Fordelen skal rapporteres i den formen og med den fremgangsmåten som skattemyndighetene bestemmer.

Skattemyndighetene plikter å registrere opplysninger i henhold til §§ 3 og 4 om støtteordninger og enkelttildelinger innenfor en støtteordning for skatte- og avgiftsfordeler i Støtteregisteret. Enkelttildelinger innenfor en støtteordning skal registreres innen 20 virkedager etter fristen for støttemottaker til å rapportere til skattemyndighetene.

§ 10 Registrering av informasjon om støtte tildelt under koronapandemien

Støttegivere skal registrere opplysninger som angitt i §§ 3, 4 og 5 om alle støtteordninger, enkelttildelinger utenfor støtteordning og enkelttildelinger innenfor en støtteordning som listet opp i forskriftens vedlegg A om støtte gitt under koronapandemien i Støtteregisteret. Informasjonen skal registreres i Støtteregisteret innen 30. juni 2026.

§ 11 Registerfører for Støtteregisteret

Støtteregisteret føres av Registerenheten i Brønnøysund (Brønnøysundregistrene).

Registerfører bestemmer form og fremgangsmåte for registermelding. Meldinger som avviker fra kravene kan avvises. Registerfører kontrollerer ikke at de innsendte opplysningene er korrekte.

§ 12 Årlig rapportering til Støtteregisteret

Støttegiver skal sende inn opplysninger om utbetalt støtte gitt i form av en enkelttildeling etter § 2 bokstav c og f i løpet av et kalenderår til Støtteregisteret. Frist for å sende inn opplysningene er 30. juni etterfølgende kalenderår.

Støttegiver skal sende inn opplysninger om utbetalt støtte gitt i medhold av en støtteordning eller enkelttildelinger utenfor støtteordning etter § 2 i løpet av et kalenderår til Støtteregisteret. Frist for å sende inn opplysningene er 30. juni etterfølgende kalenderår.

§ 13 Innsyn i registrerte opplysninger

Enhver har rett til innsyn i registrerte opplysninger i Støtteregisteret gjennom Brønnøysundregistrenes elektroniske tilgjengeliggjøringsløsning. Dette gjelder likevel ikke fødselsnummer og d-nummer.

Opplysningene i registeret skal være tilgjengelige for allmenheten i minst ti år fra tildelingsdatoen.

§ 14 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft xx. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 2. januar 2023 nr. 4 om registrering av offentlig støtte.

Vedlegg A - Liste over støtte gitt under koronapandemien som skal registreres i Støtteregisteret

- Midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall på grunn av covid-19 utbruddet (039/20/COL).
- Tilleggsbevilgning investeringstilskudd (IN) (GBER 25/2014/REG, GBER 10/2014/REG)
- Næringshage- og inkubasjonsprogrammene (Siva) (GBER 59/2020/R&D&I, GBER 24/2014/R&D&I)
- Kompensasjonsordning for næringslivet (016/21/COL, 164/20/COL, 057/21/COL, 223/21/COL, 065/20/COL, 301/21/COL, 027/22/COL).
- Kompensasjonsordning for utgifter til innreisekarantene.
- Tilskudd til Innovasjons- og gründermiljøene (043/20/COL).
- Statlig garantiordning for lån til bedrifter (028/20/COL, 031/20/COL, 048/20/COL, 100/20/COL, 133/20/COL, 130/21/COL, 294/21/COL).
- Midlertidige startavskrivninger for nyervervede driftsmidler i saldogruppe d (COL/095/20).

- Kompensasjonsordning for kulturarrangementer (032/30/COL, 091/20/COL, 126/20/COL, 159/20/COL, 071/21/COL, 224/21/COL, 299/21/COL).
- Midlertidig tilskudd til frivillighetssektorer som følge av covid-19-utbruddet (033/20/COL, 092/20/COL, 117/20/COL, 021/21/COL, 042/21/COL, 263/21/COL, 045/22/COL).
- Statlig låneordning for refusjon av pakkereiser (046/20/COL, 069/20/COL, 100/20/COL).
- Forlengelse av garantiordningen (048/20/COL, 0133/20/COL).
- Støtteordning for taxier i Viken fylkeskommune (061/20/COL).
- Tilskuddsordning for pakkereisearrangører (067/20/COL, 100/20/COL, 142/20/COL).
- Kompensasjonsordning for inntektsbortfall i medier i forbindelse med Covid-19 (086/20/COL).
- Tilskuddsordning for buss- og passasjerbåtselskaper (094/20/COL).
- Endringer i tilskuddsordning for buss- og passasjerbåtselskaper (137/20/COL).
- Endringer og forlengelse i tilskuddsordning for buss- og passasjerbåtselskaper (165/20/COL).
- Støtteordning for store publikumsåpne arrangementer (166/20/COL, 041/21/COL, 199/21/COL, 025/22/COL).
- Tilskudd til likviditetsstyrking som muliggjør omstilling og gjenåpning av reiselivsnæringen (084/20/COL, 100/20/COL, 143/20/COL, 010/21/COL, 040/21/COL).
- Omstillingsordning for eventbransjen (019/21/COL).
- Tilskuddsordning for publikumsarrangement av nasjonal verdi i idrettssektoren (022/21/COL, 127/21/COL, 263/21/COL, 045/22/COL).
- Kommunal kompensasjonsordning til lokale virksomheter (031/21/COL, 290/21/COL).
- Kompensasjon for redusert billettsalg (036/21/COL, 169/21/COL).
- Tilskudd for tapt varelager (051/21/COL, 121/21/COL, 026/22/COL).
- Statlig garantiordning for pakkereisearrangører (070/21/COL).
- Lov om statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter (028/20/COL, 031/20/COL, 048/20/COL, 100/20/COL, 133/20/COL, 130/21/COL, 294/21/COL).
- Tilskudd til flyplassoperatører (135/21/COL).
- Tilskudd til operatører av kommersielle buss- og passasjerbåtruter som har tapt omsetning som følge av covid-19 (200/21/COL).
- Garantiordning for luftfarten (029/20/COL, 089/20/COL, 118/20/COL, 136/20/COL).
- Garantiordning for kredittforsikring (060/20/COL, 132/20/COL, 162/20/COL).
- Energertilskuddsordningen (205/22/COL, 224/22/COL).
- Strømsøtte til Merkur-butikker (206/22/COL).
- Ekstraordinært tilskudd til ONS (124/20/COL).

- Ekstraordinært tilskudd til Dyrsku'n (119/20/COL).
- Støtte i mobilmarkedet som følge av covid-19 (050/20/COL).
- Likviditetsstøtte tilskudd til justering og gjenåpning i reisesektoren som følge av covid-19-utbruddet (084/20/COL, 143/20/COL).
- Ad hoc støtte til Haugesund flyplass (097/20/COL).
- Ad hoc støtte til TORP Sandefjord flyplass (099/20/COL).
- Lønnsstøtteordningen i forbindelse med covid-19 (013/22/COL).
- Ad hoc støtte til Trondheim spektrum (004/22/COL).
- Midlertidig støtteordning for kulturarrangementer som følge av covid-19 (GBER 51/2020/CUL, GBER 38/2021/CUL, GBER 62/2021/CUL, GBER 67/2021/CUL, GBER 12/2022/CUL).
- Ad hoc støtte til Lillehammer Olympiapark som følge av covid-19 (GBER 47/2021/INFFR).